

Лабораторне заняття 1

Основи обчислювальної та мікропроцесорної техніки

Мета: ознайомитися з основами обчислювальної техніки, а саме: системами числення, булевою алгеброю, синтезом комбінаційних схем та автоматів з пам'яттю. Отримати практичні навички.

Зміст роботи

Завдання 1: Згідно з вказаним викладачем варіантом переведіть десяткове число A_{10} (таблиця 1.1) у двійкову та шістнадцяткову системи числення

№ варіанту	7
A_{10}	291,73

У двійкову систему:

Ціла частина:

$$291(10) = 100100011(2)$$

Число	Частка(біт)
291/2	1
145/2	1
72/2	0
36/2	0
18/2	0
9/2	1
4/2	0
2/2	0
1	

Дробова частина:

$$0,73(10) = 0.1011101(2)$$

					ДУ «Житомирська політехніка».22.07.123.000 - ЛЗ							
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата								
Розроб.	Лімонт М.Е..				Звіт з лабораторних роботи				Літ.	Арк.	Аркушів	
Перевір.	Петросян Р.В.										1	
Керівник									ФІКТ, гр. КІ-21-2			
Н. контр.												
Затверд.												

0	7
	3
	*
	2
1	4
	6
	*
	2
0	9
	2
	*
	2
1	8
	4
	*
	2
1	6
	8
	*
	2
1	3
	6
	*
	2
0	7
	2
	*
	2
1	4
	4

У шістнадцяткову систему счислення:
123.BAE1

Завдання 2: Згідно з вказаним викладачем варіантом переведіть двійкове число D2 та шістнадцяткове число F16 (таблиця 1.2) в десяткову систему числення.

7
1100,11
D21,8A

- 1) Переведення числа з двійкової у десяткову систему числення:
 $1100 \Rightarrow 2^3 * 1 + 2^2 * 1 + 2^1 * 0 + 2^0 * 0 = 8 + 4 + 0 + 0 = 12$

$$0,11 \Rightarrow 2^{-1} * 1 + 2^{-2} * 2 = 0.5 + 0.25 = 0.75$$

$$1100,011 = 12.075$$

2) Переведення числа з шістнадцяткової у десяткову систему числення

$$D21 \Rightarrow 16^2 * 13 + 16^1 * 2 + 16^0 * 1 = 256 * 13 + 16 * 2 + 2 = 3,328 + 32 + 1 = 3361$$

$$0.8A = 16^{-1} * 8 + 16^{-2} * 10 = 0.5 + 0.0390625 = 0.5390625$$

Завдання 3: Згідно з вказаним викладачем варіантом виконайте наступні дії над числами P2 і L2, що задані в формі з плаваючою комою (таблиця 1.3):

а) додавання;

б) віднімання

№ варіанту	7
P	111010,1010·2 ³
L	111100,1110·2 ⁻⁴

Для початку переведемо наші числа в нормальну форму, для цього виконаємо відповідне перетворення чисел. В результаті отримаємо наступне.

№ варіанту	7	
P	111010,1010·2 ³	111010101,0
L	111100,1110·2 ⁻⁴	11,11001110

Операція додавання. Маючи відповідне представлення чисел в двійковій формі можемо провести операцію побітового додавання. Суть виконання даної операції досить проста, під час виконання додавання варто пам'ятати декілька правил на основі яких і виконується додавання, під час додавання двох нулів в результаті отримаємо нуль, під час додавання нуля та одиниці в результат записується 1, під час додавання двох одиниць в результат записується нуль, але в старший розряд переноситься значення 1. Вище описані операції додавання зображені в таблиці №3.2.

Розпочнімо процес виконання операції додавання над нашими числами P та L. Результат виконання операції додавання зобразимо у вигляді таблиці №3.3.

+	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	,	0							
									1	1	,	1	1	0	0	1	1	1	0
=	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1		1	1	0	0	1	1	1	0

Виконаємо операцію віднімання на числами Р та L. Виконання даної операції у нашому випадку може бути виконано у прямому коді, так як представлені числа мають однаковий знак числа. У випадку, коли числа мають протилежні знаки, операція віднімання не може бути виконано у прямому коді. Тоді така операція зводиться до виконання операції додавання над числами у прямому та доповняльному коді. Виконаємо операція віднімання над нашими числами. В такому випадку отримаємо наступний результат.

-	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	,	0	0	0	0	0	0	0	0	
									1	1	,	1	1	0	0	1	1	1	0	
=	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	,	0	0	1	1	0	0	1	0	0

Як можемо побачити, операція віднімання виконана успішно, але в такому випадку отриманий результат віднімання не матиме достатньо точність для виконання деяких інших операцій. Тому така операція віднімання також можемо бути виконання іншими способами, котрі забезпечують вищого рівня точності.

Завдання 4: Згідно з заданим викладачем варіантом запишіть досконалу диз'юнктивну нормальну форму (ДДНФ) для логічної функції F чотирьох змінних, яка задана таблицею істинності (таблиця 1.4).

Використовуючи карти Карно запишіть вираз для мінімальної форми і побудуйте функціональну електричну схему (перевірити роботу у Electronic Workbench(Multisim)).

Реалізувати функцію логічного виразу на будь-якій мові програмування: асемблер, C, C ++, C # тощо. Вхідним параметром функції є однобайтова змінна.

7	F ₇	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1
---	----------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

x	x2	x3	x4	f
1				
0	0	0	0	1
0	0	0	1	0
0	0	1	0	1
0	0	1	1	0
0	1	0	0	1

0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	1
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	0
1	1	0	1	1
1	1	1	0	1
1	1	1	1	1

$$\overline{x_1 x_2 x_3 x_4} - 0000$$

$$\overline{x_1} \overline{x_2} x_3 \overline{x_4} - 0010$$

$$\overline{x_1} x_2 \overline{x_3} x_4 - 0100$$

$$\overline{x_1} x_2 x_3 \overline{x_4} - 0110$$

$$x_1 \overline{x_2} \overline{x_3} x_4 - 1001$$

$$x_1 x_2 \overline{x_3} x_4 - 1101$$

$$x_1 x_2 x_3 \overline{x_4} - 1110$$

$$x_1 x_2 x_3 x_4 - 1111$$

Записуємо досконалу диз'юнктивну нормальну форму (ДДНФ), за допомогою логічного додавання двійкових наборів на яких функція приймає значення, що дорівнює 1:

$$F_{36}(x_1 x_2 x_3 x_4)_{\text{дднф}} = \overline{x_1} \overline{x_2} x_3 \overline{x_4} + \overline{x_1} \overline{x_2} x_3 x_4 + \overline{x_1} x_2 \overline{x_3} x_4 + \overline{x_1} x_2 x_3 \overline{x_4} + x_1 \overline{x_2} \overline{x_3} x_4 + x_1 x_2 \overline{x_3} x_4 + x_1 x_2 x_3 \overline{x_4} + x_1 x_2 x_3 x_4$$

$$\neg x_1 \neg x_2 \neg x_3 \neg x_4 \vee \neg x_1 \neg x_2 x_3 \neg x_4 \vee \neg x_1 x_2 \neg x_3 \neg x_4 \vee \neg x_1 x_2 x_3 \neg x_4 \vee x_1 \neg x_2 \neg x_3 x_4 \vee x_1 x_2 \neg x_3 x_4 \vee x_1 x_2 x_3 \neg x_4 \vee x_1 x_2 x_3 x_4$$

Мінімізуємо ДДНФ:

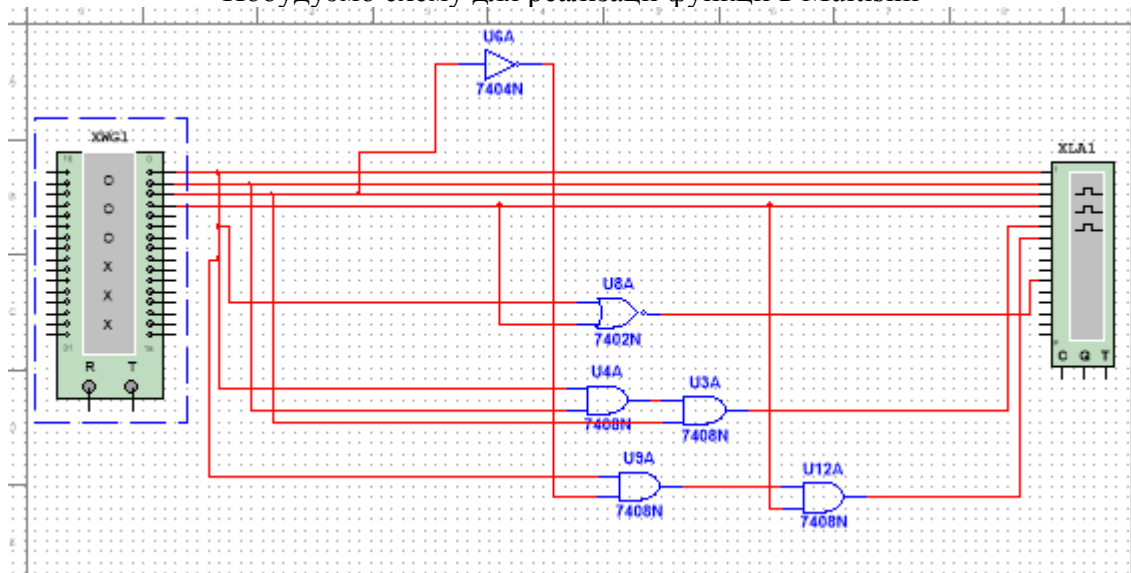
$$F_{36}(x_1 x_2 x_3 x_4)_{\text{мдднф}} = \overline{x_1} \overline{x_2} x_3 \overline{x_4} + \overline{x_1} \overline{x_2} x_3 x_4 + \overline{x_1} x_2 \overline{x_3} x_4 + \overline{x_1} x_2 x_3 \overline{x_4} + x_1 \overline{x_2} \overline{x_3} x_4 + x_1 x_2 \overline{x_3} x_4 + x_1 x_2 x_3 \overline{x_4} + x_1 x_2 x_3 x_4 = \overline{x_1} x_2 \overline{x_4} + \overline{x_1} x_2 x_4 + x_1 x_2 x_3 + x_1 \overline{x_3} x_4 = \overline{x_1} x_4 + x_1 x_2 x_3 + x_1 \overline{x_3} x_4$$

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

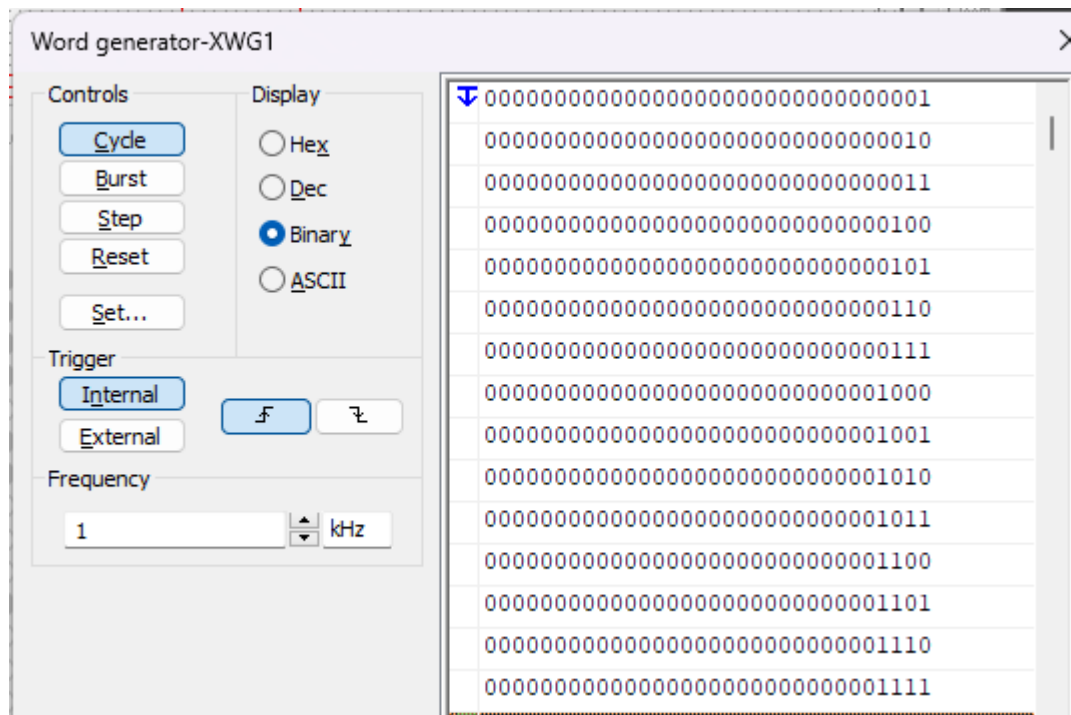
			x4	0	1	1	0
x1	x2	x3		0	0	1	1
0	0		1				1
0	1		1				1
1	1			1	1	1	
1	0			1			

$$x_1 x_2 x_3 x_4_{\text{мдднф}} = \overline{x_1} x_4 + x_1 x_2 x_3 + x_1 \overline{x_3} x_4$$

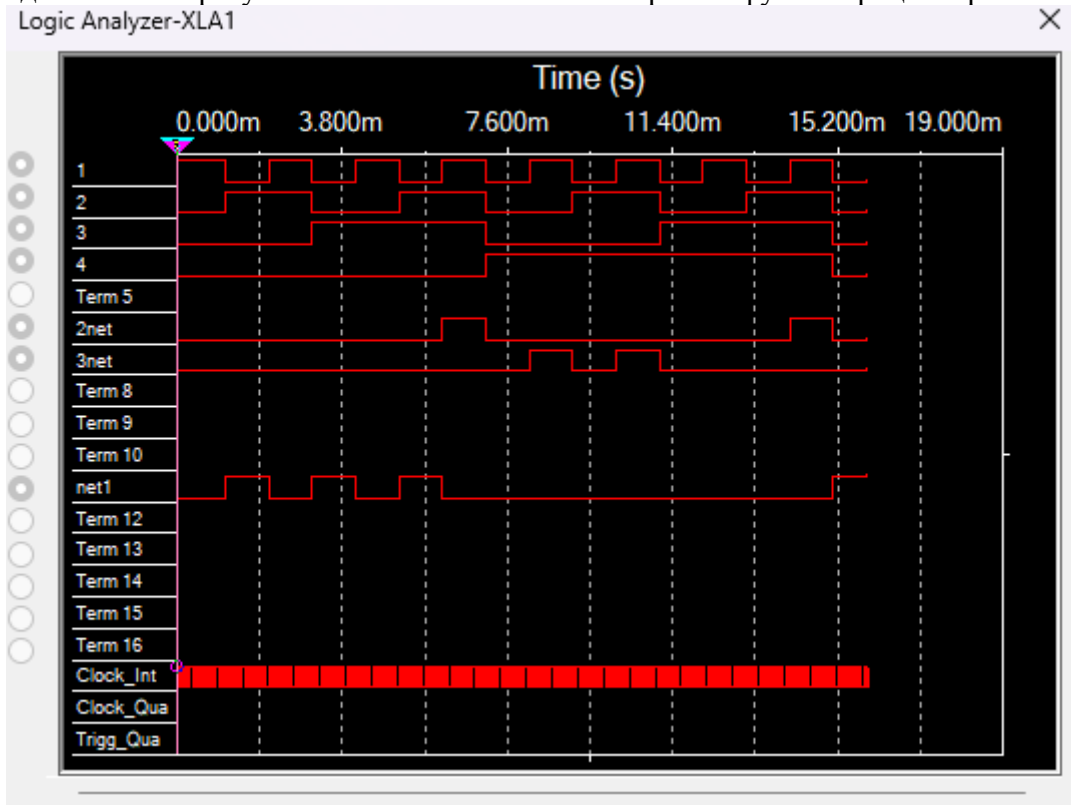
Побудуємо схему для реалізації функції в Multisim

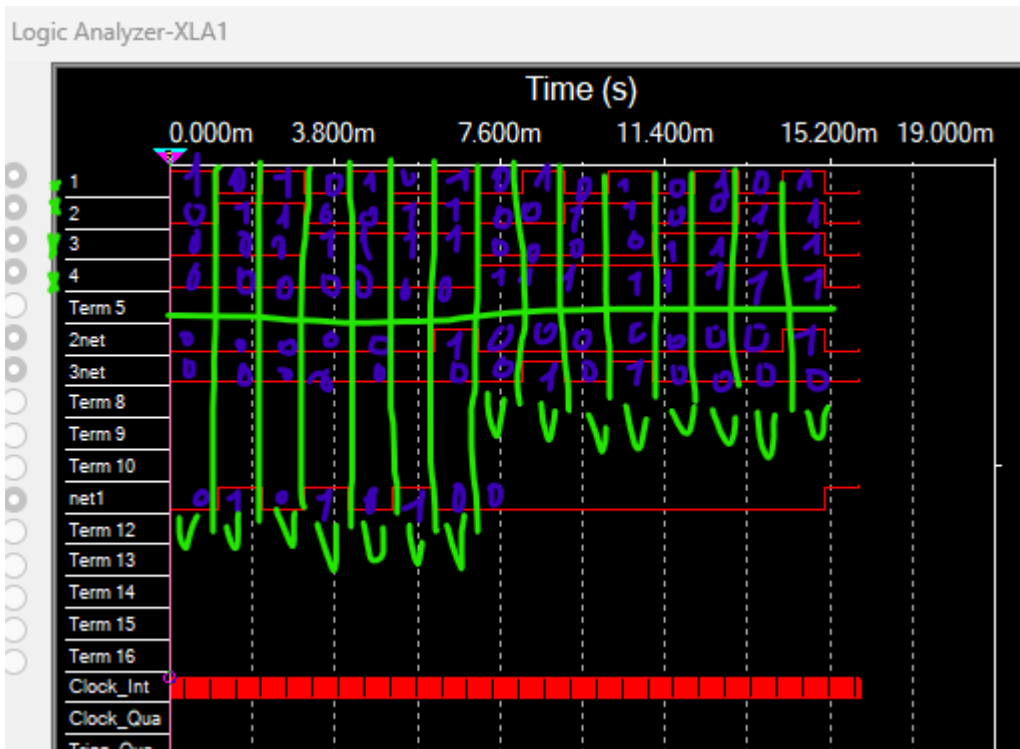

Протестуємо і тому для початку над побрабно задати набір сигналів в WordGenerator.

Подивимося на результат і як ми можемо спостерігати функція працює правильно.

Реалізуємо цю функцію на мові програмування.
Програма реалізована на с# консольний додаток

```
int x1 = int.Parse(Console.ReadLine());
int x2 =int.Parse(Console.ReadLine());
int x3 =int.Parse(Console.ReadLine());
int x4 = int.Parse(Console.ReadLine());

if (x1 == x4 && x1 == 0)
{
    Console.WriteLine(true);
}
if (x1 == x2 && x2==x3 && x1 == 1)
{
    Console.WriteLine(true);
}
if (x1 == x4 && x3==0 && x1 == 1)
{
    Console.WriteLine(true);
}
```

Результат програми:

```
"C:/Users/maks/Desktop/Новая папка/New folder/HW/mkmr/mp-mk-2023-limont/Lab1/task_4/task_4/bin/Debug/net7.0/task_4.exe"
1
1
1
1
True
Process finished with exit code 0.
```


Висновки: В ході виконання лабораторної роботи було закріплено навички та вміння з основами роботи обчислювальної техніки. Під час виконання лабораторної роботи було проведено роботу з двійковими числами, продемонстровано процес їх перетворення, додавання та віднімання. Проведено відповідні операції побудови логічних функцій на основі таблиці істинності, а також їх подальша мінімізація на основі карт Карно та методу поглинання. Також в ході виконання роботи було побудовано логічні функції для забезпечення роботи лічильника, робота якого зображена за допомогою графа.

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
						9
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

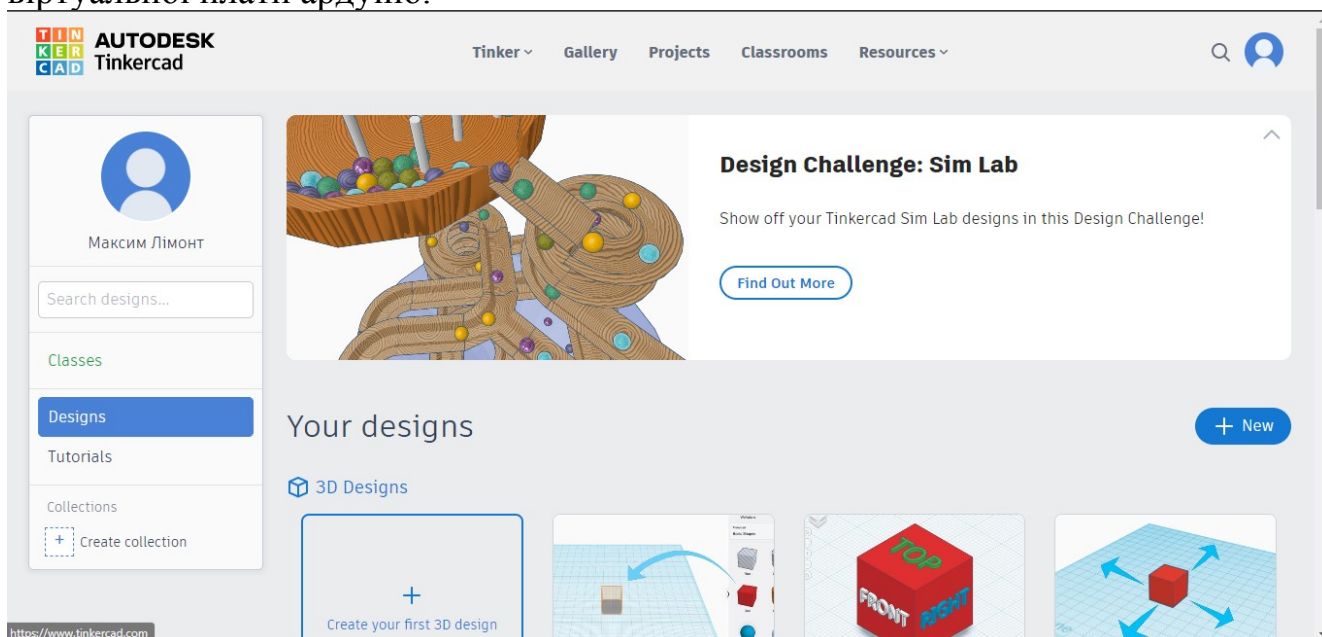
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №2

Мета заняття: ознайомитися з основними поняттями. Зареєструватися в емуляторы Thinkercad. Отримати практичні навички по роботі з емулятором.

Хід роботи

Завдання №1. Ознайомитися з основними поняттями.

Відповідно до отриманого завдання проведемо процес ознайомлення з онлайн сервісом Thinkercad. Thinkercad – це онлайн сервіс, який зараз належить найвідомішій компанії світу CAD-систем – Autodesk. Thinkercad безкоштовне середовище для навчання 3D-моделювання. Нещодавно Тінкеркад отримав можливість створення електронних схем і підключення їх до симулятора віртуальної плати ардуїно.

Завдання №2. Зареєструватися в емуляторі Thinkercad.

Відповідно до отриманого завдання, було проведено процес реєстрації на платформі Thinkercad для подальшого використання її в якості платформи для практичних робіт з радіокомпонентами. Використовуючи студентський аккаунт Google було виконано процес реєстрації

					ДУ «Житомирська політехніка».22.07.123.000 - ЛЗ			
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Звіт з лабораторних роботи	Лім.	Арк.	Аркушів
Розроб.		Лімонт М.Е..					1	
Перевір.		Петросян Р.В.						
Керівник								
Н. контр.								
Затверд.						ФІКТ, гр. КІ-21-2		

 Войдите в аккаунт Google

Выберите аккаунт
для перехода в приложение "Autodesk Inc"

Максим Лімонт
ki212_lme@student.ztu.edu.ua

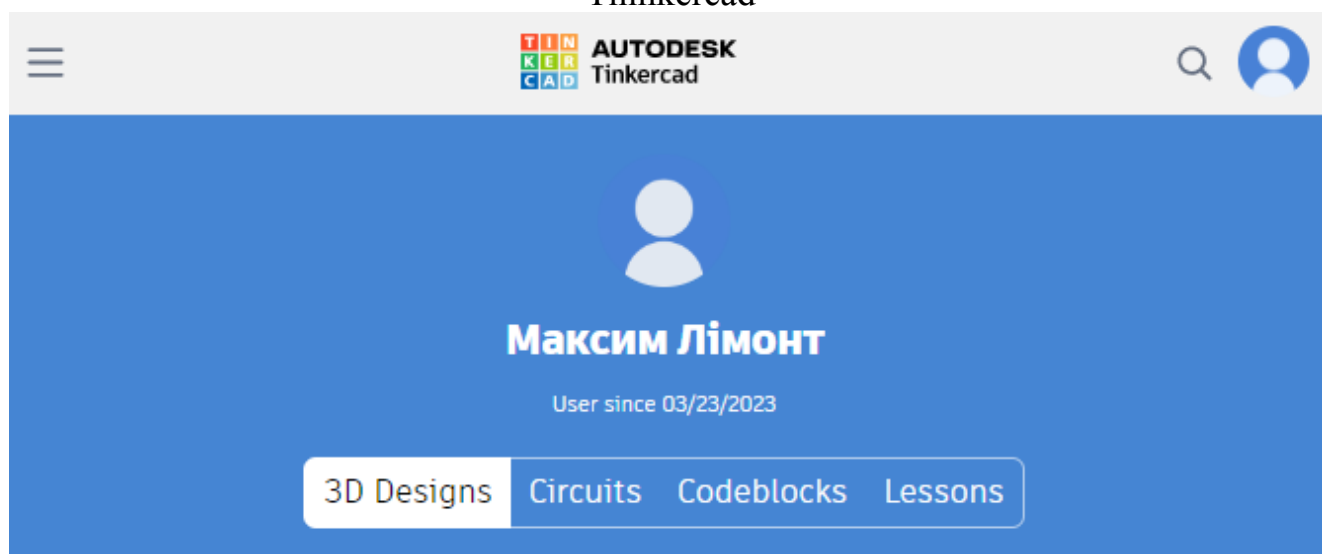
Сменить аккаунт

Приложению "Autodesk Inc" будет предоставлен доступ к вашим данным: имени, адресу электронной почты, языковым настройкам и фото профиля.

Русский

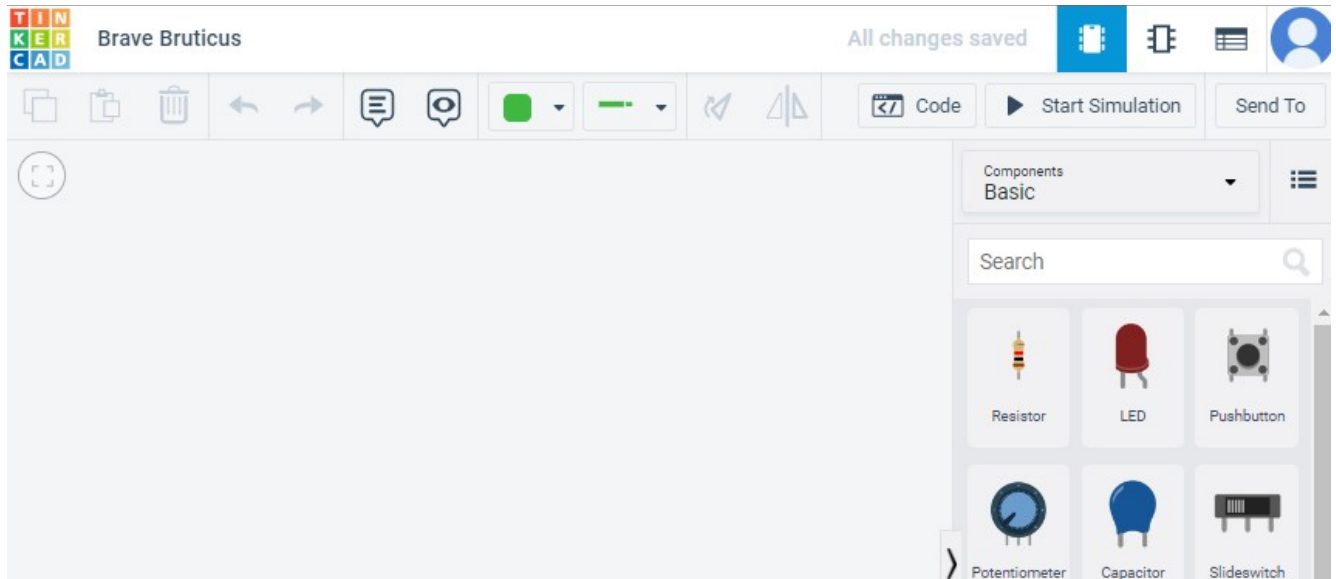

В результаті чого ми успішно виконали реєстрацію та вхід до онлайн сервісу Thinkercad

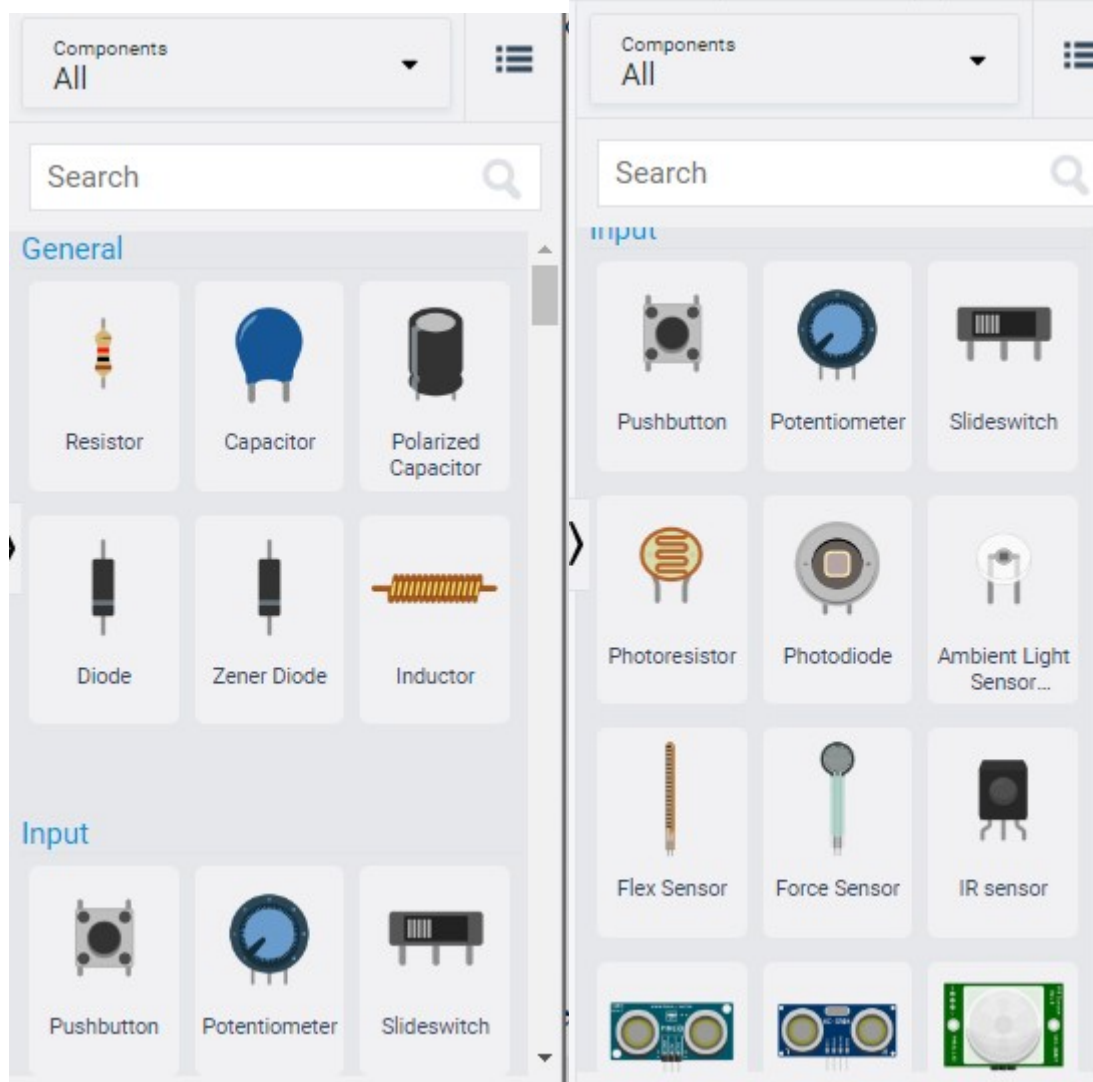
					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		2

Завдання №3. Ознайомитися з роботою емуляторі Tinkercad. Розібратися з візуальним редактором схем. Коротко описати елементи панелі компонентів. Розпочнімо виконання ознайомлення з інтерфейсом середовища. Для цього виконаємо опис основних компонентів даного середовища з якими будемо виконувати роботу

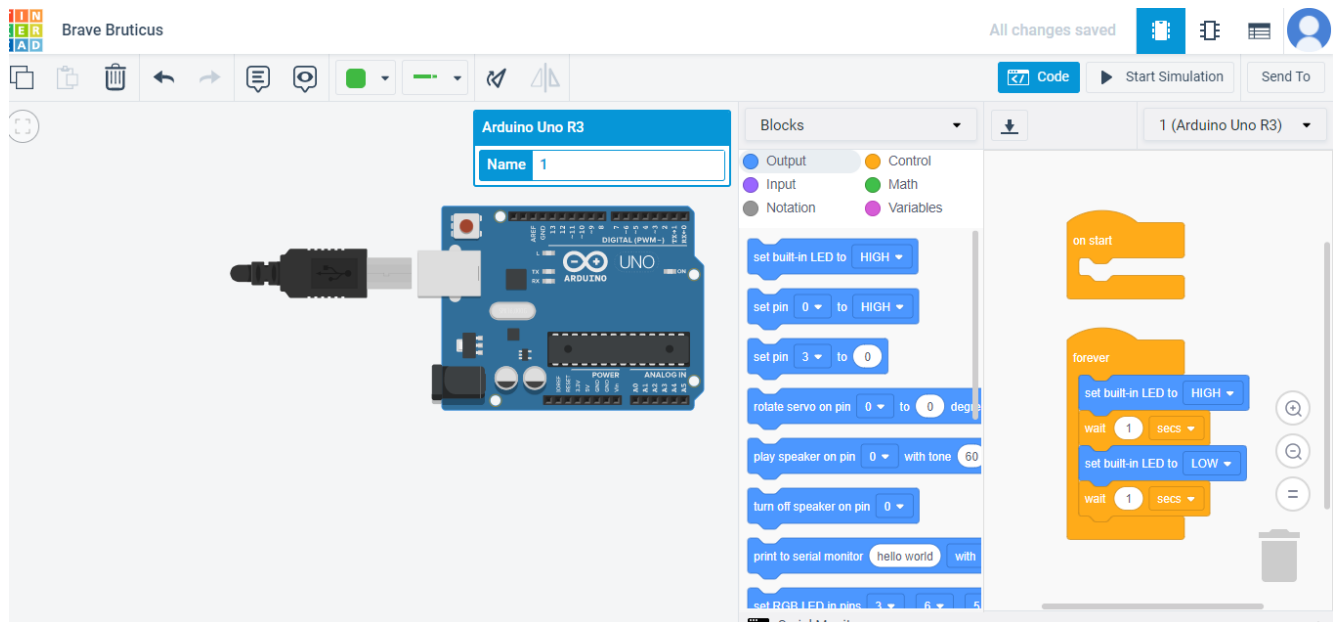

В першу чергу нас цікавитиме вікно вибору компонентів, на основі яких і будемо виконувати моделювання роботи різних комопнетів та виконувати процес керування ними за допомогою відповідних засобів. Панель вибору базових елементів розміщена у правій частині середовища, а також зображена на рисунку нижче. Для отримання більшого їх переліку варто натиснути на відповідне меню та обрати пункт «All».

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
						3
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

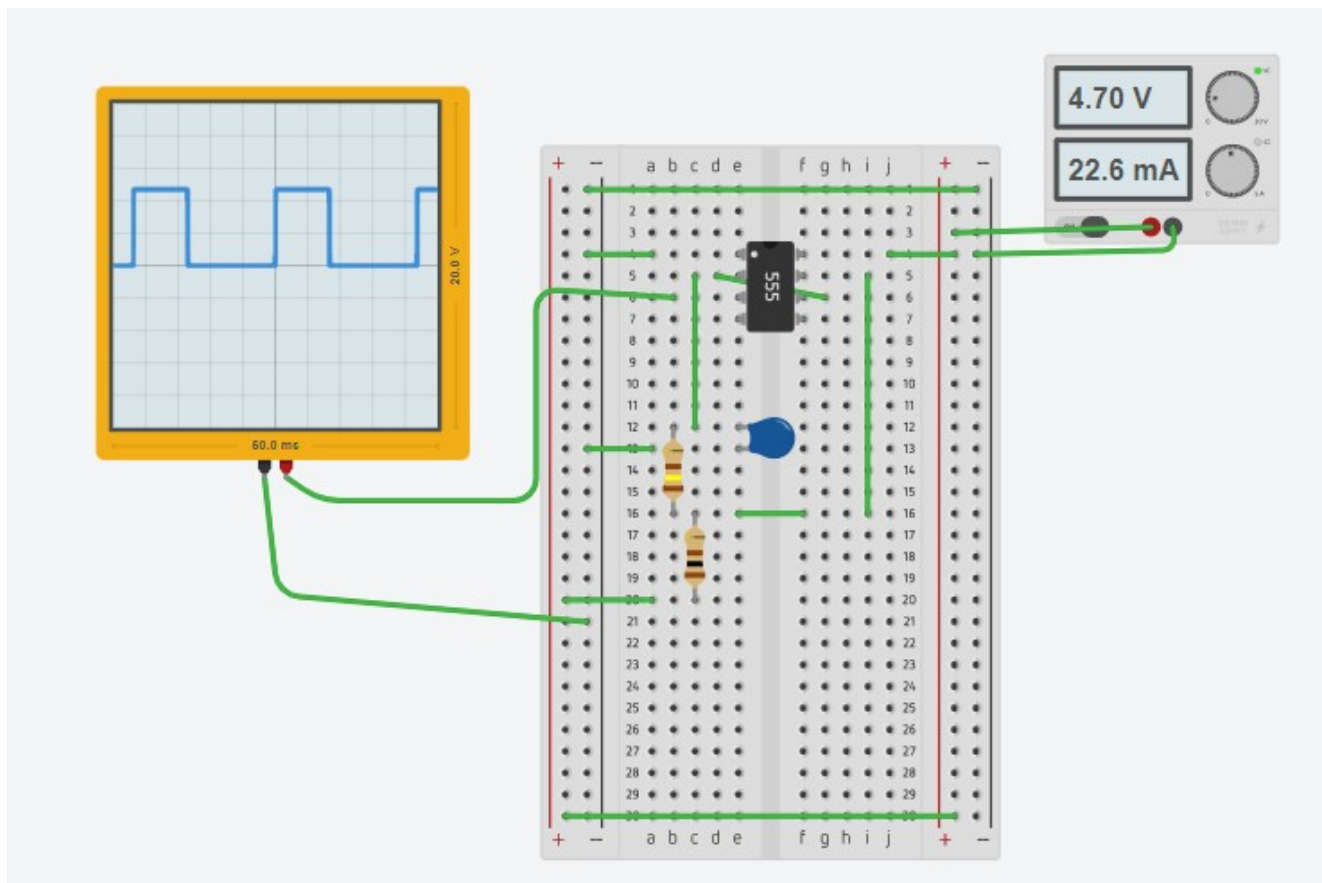
Для програмування використовується спростована мова програмування C++, на основі якій і виконується програмування роботи мікроконтролерів, для прикладу платформи Arduino. Інтерфейс середовища програмування зображено на зображенні нижче.

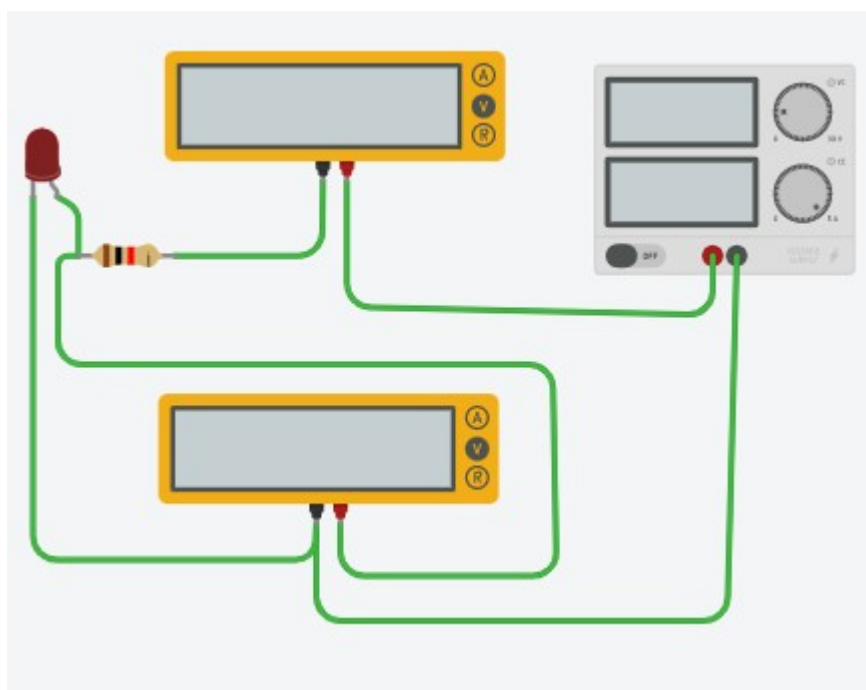
На цьому розгляд основних елементів середовища закінчено. Цього буде достатньо для проведення подальших процесів моделювання роботи різних схем

Завдання №4. Скласти схему генератора тактових імпульсів та дослідити її в емуляторі Tinkercad. Перейдемо до виконання практичного завдання на базі платформи Thinkercad відповідно до якої проведемо процес побудови схеми генератора тактових імпульсів та виконаємо процес дослідження схеми в емуляторі. В нашому випадку схема генератора прямокутнікоподібних імпульсів базуватиметься на схемі таймера, що наявна в програмному середовищі Tinkercad. В результаті проведених робіт в програмному середовищі було побудовано наступну схеми генератора прямокутнікоподібних імпульсів.

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

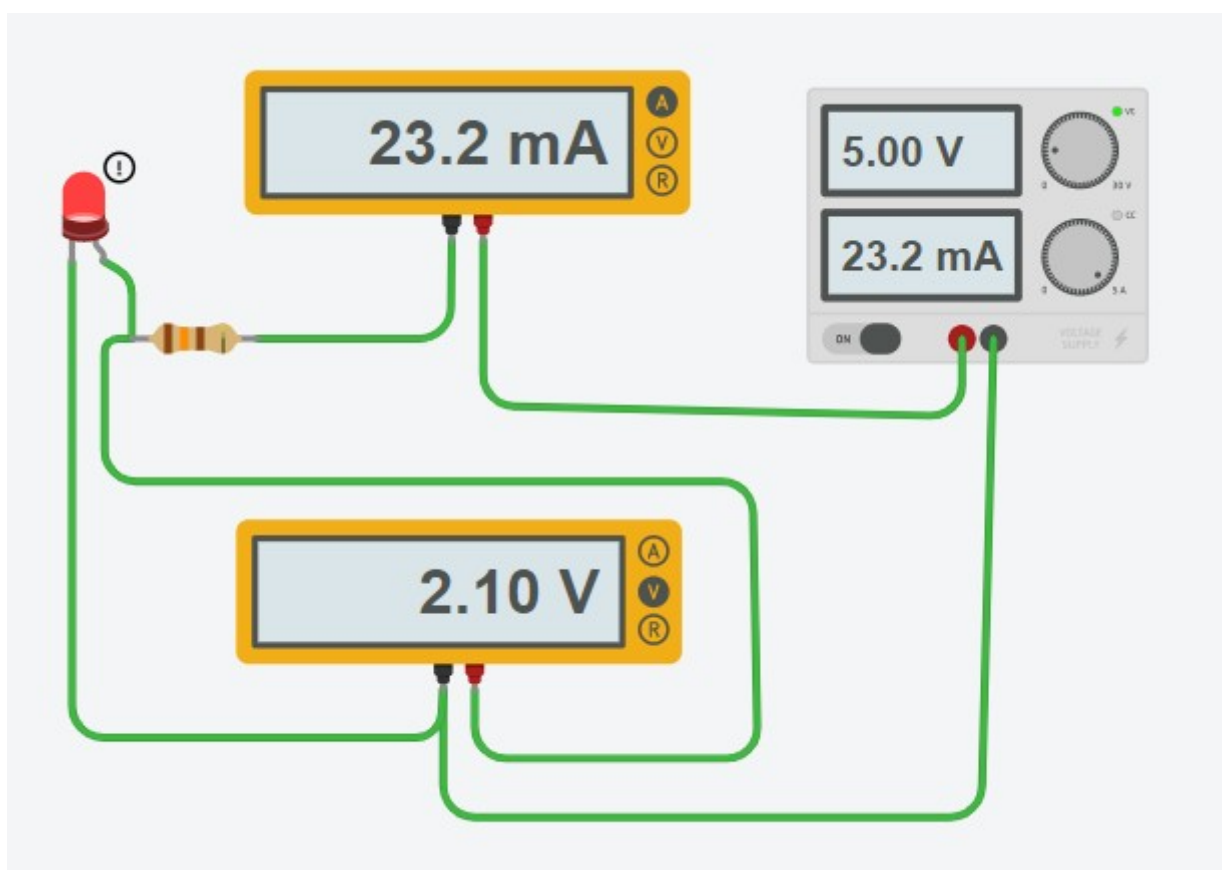
Завдання №5. Розрахувати транзисторний ключ для світлодіода та перевірити роботу схеми в емуляторі Tinkercad.

Для початку варто визначити два основних параметра для світлодіода, а саме споживана напруга та споживаний струм. Для будь-якого світлодіода при напрузі споживання 2,5В струм, що повинен протікати крізь світлодіод не

повинен бути більший за 20 мА. Отже, в нашому випадку за параметри споживаного струму та напруги будемо приймати $V_L = 2,5V$ та $I_L = 20mA$. Використовуючи отримані параметри виконаємо розрахунок параметрів опору резистора використовуючи закон Ома.

$$R_L = \frac{5 - 2,5}{0,02} = 125 \text{ Ом}$$

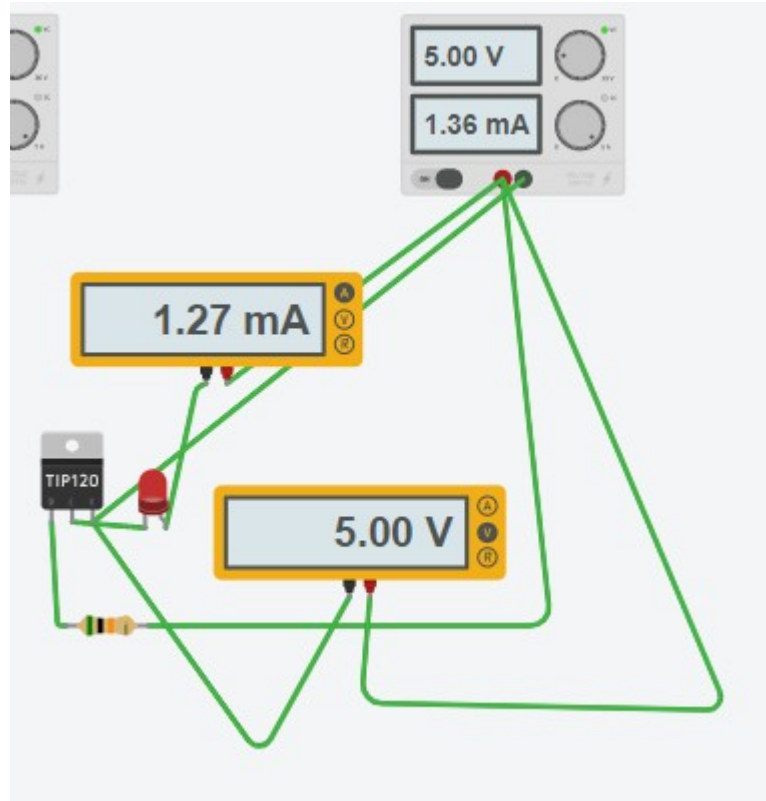
Перейдемо до процесу розрахунку значення транзисторного ключа. В нашому випадку, розрахунки будуть виконуватися для транзистора.

$$R_B = 125 \text{ кОм}$$

Тепер виконаємо розрахунок струму, що буде протікати крізь колектор та емітер транзистора знаючи опір бази транзистора

$$I_B = 0.02 \text{ mA}$$

При встановленні вище 125кОм було помилка в Tinkercad. тому опір був обраний майже максимально припустимий в 500000Ом.

Завдання №6. Згідно з заданим викладачем варіантом запишіть досконалу диз'юнктивну нормальну форму (ДДНФ) для логічної функції Е чотирьох змінних, яка задана таблицею істинності (таблиця 2.1). Реалізувати функцію логічного виразу. Перевірити роботу схеми в емуляторі Tinkercad.

7	F ₇	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
---	----------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Використовуючи таблицю істинності для нашої функції виконаємо процес її мінімізації на основі метода карт Карно. Для цього виконаємо побудову карти та на її основі знайдемо ДДНФ для нашої функції

x1	x2	x3	x4	f
0	0	0	0	1
0	0	0	1	1
0	0	1	0	1
0	0	1	1	1
0	1	0	0	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	0
1	0	1	0	0

1	0	1	1	0
1	1	0	0	1
1	1	0	1	1
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1

$$\overline{x_1 x_2 x_3 x_4} - 0000$$

$$\overline{x_1} \overline{x_2} \overline{x_3} x_4 - 0001$$

$$\overline{x_1} \overline{x_2} x_3 \overline{x_4} - 0010$$

$$\overline{x_1} \overline{x_2} x_3 x_4 - 0011$$

$$x_1 x_2 \overline{x_3} \overline{x_4} - 1100$$

$$x_1 x_2 \overline{x_3} x_4 - 1101$$

$$x_1 x_2 x_3 \overline{x_4} - 1111$$

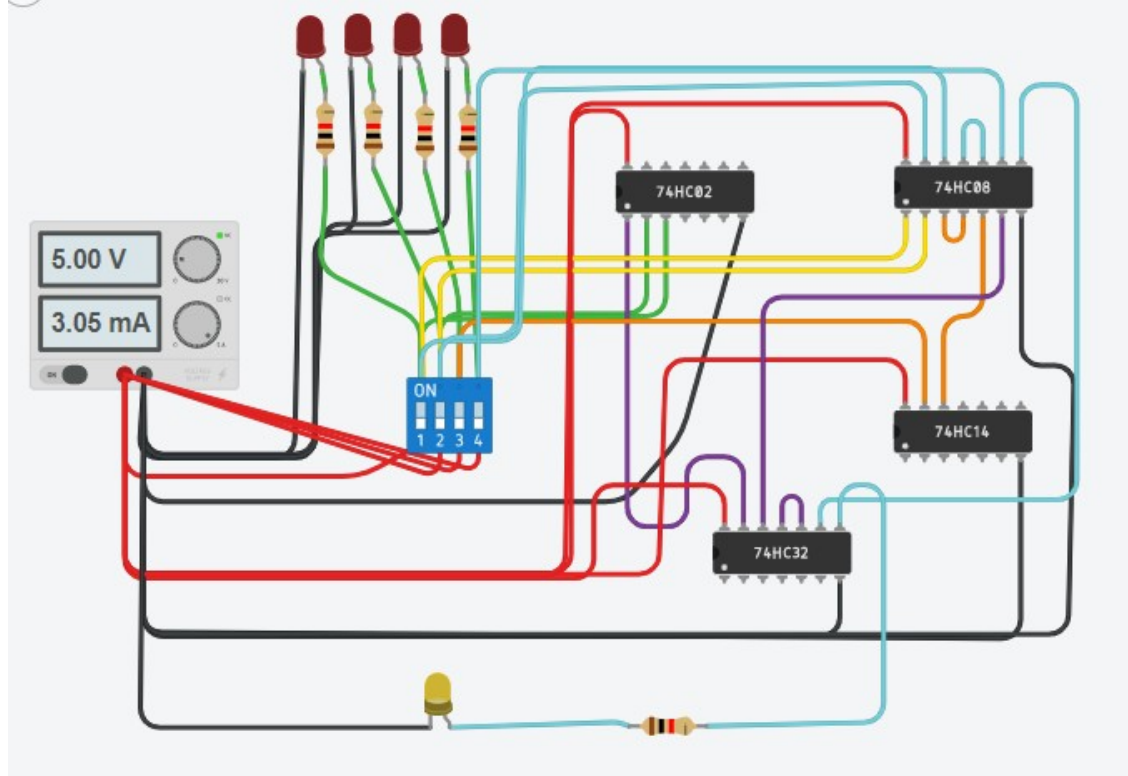
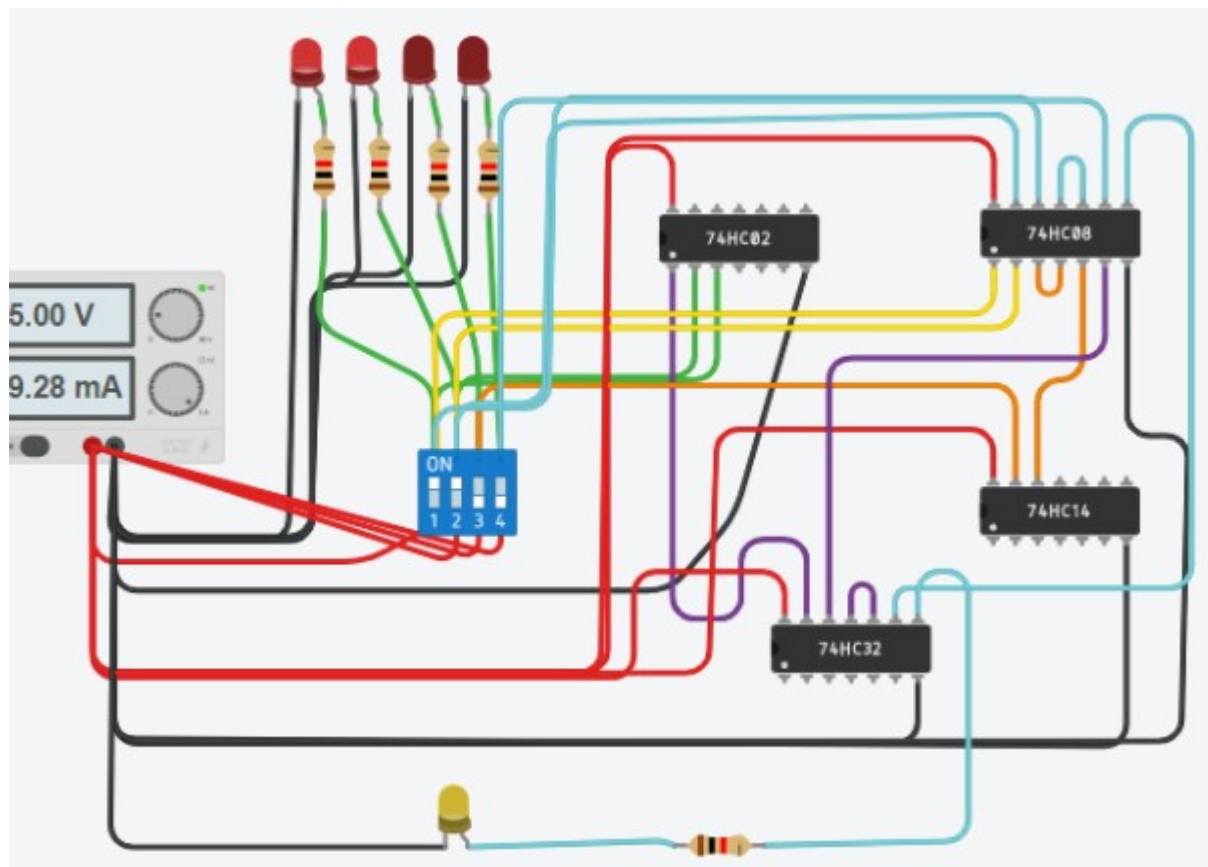
$$F_7(x_1 x_2 x_3 x_4)_{\text{дднф}} = \overline{x_1} \overline{x_2} \overline{x_3} x_4 + \overline{x_1} \overline{x_2} x_3 \overline{x_4} + \overline{x_1} \overline{x_2} x_3 x_4 + x_1 x_2 \overline{x_3} \overline{x_4} + x_1 x_2 \overline{x_3} x_4 + x_1 x_2 x_3 \overline{x_4} + x_1 x_2 x_3 x_4 = \overline{x_1} \overline{x_2} + x_1 x_2 \overline{x_3} + x_1 x_2 x_3 x_4$$

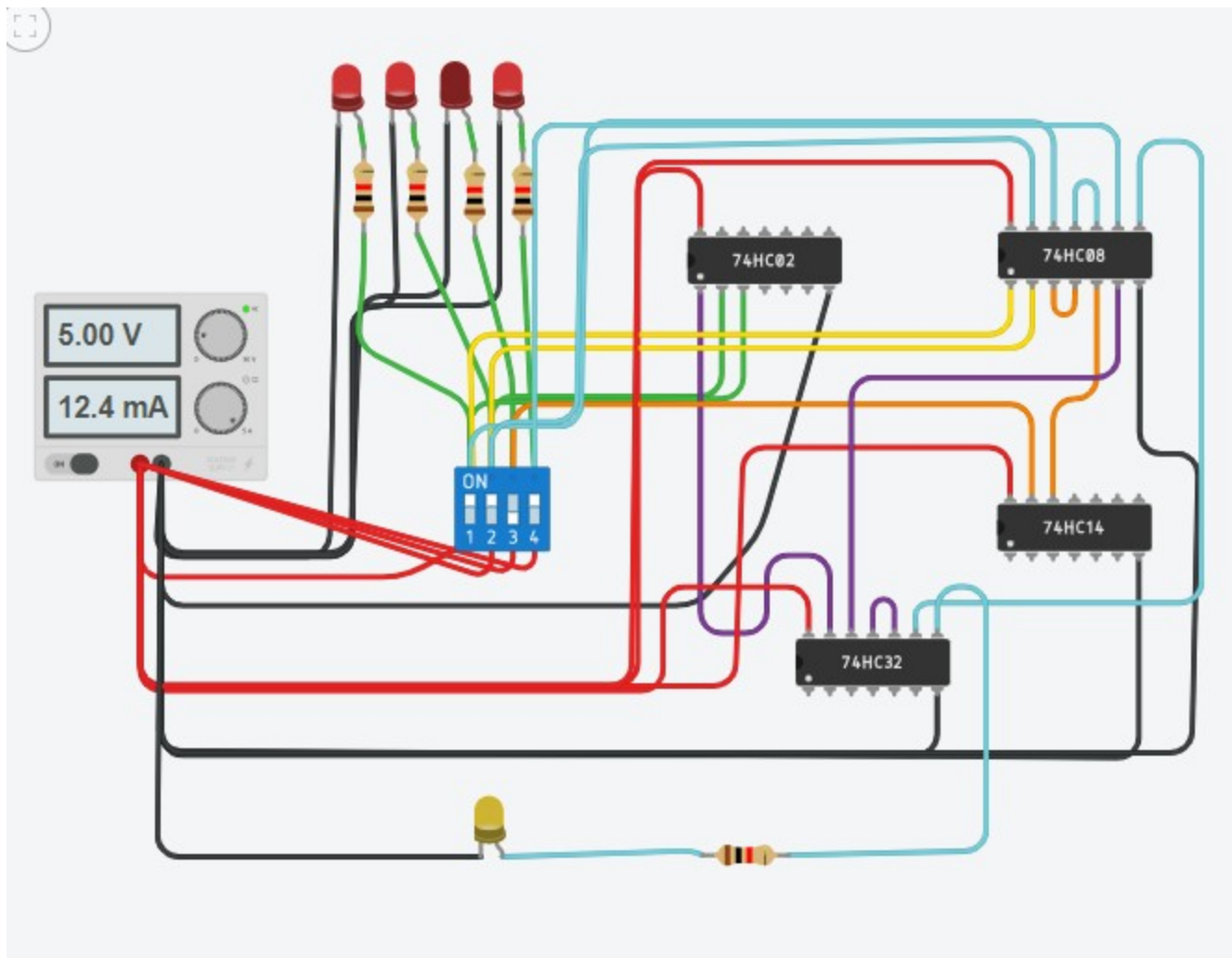
Мінімізуємо ДДНФ

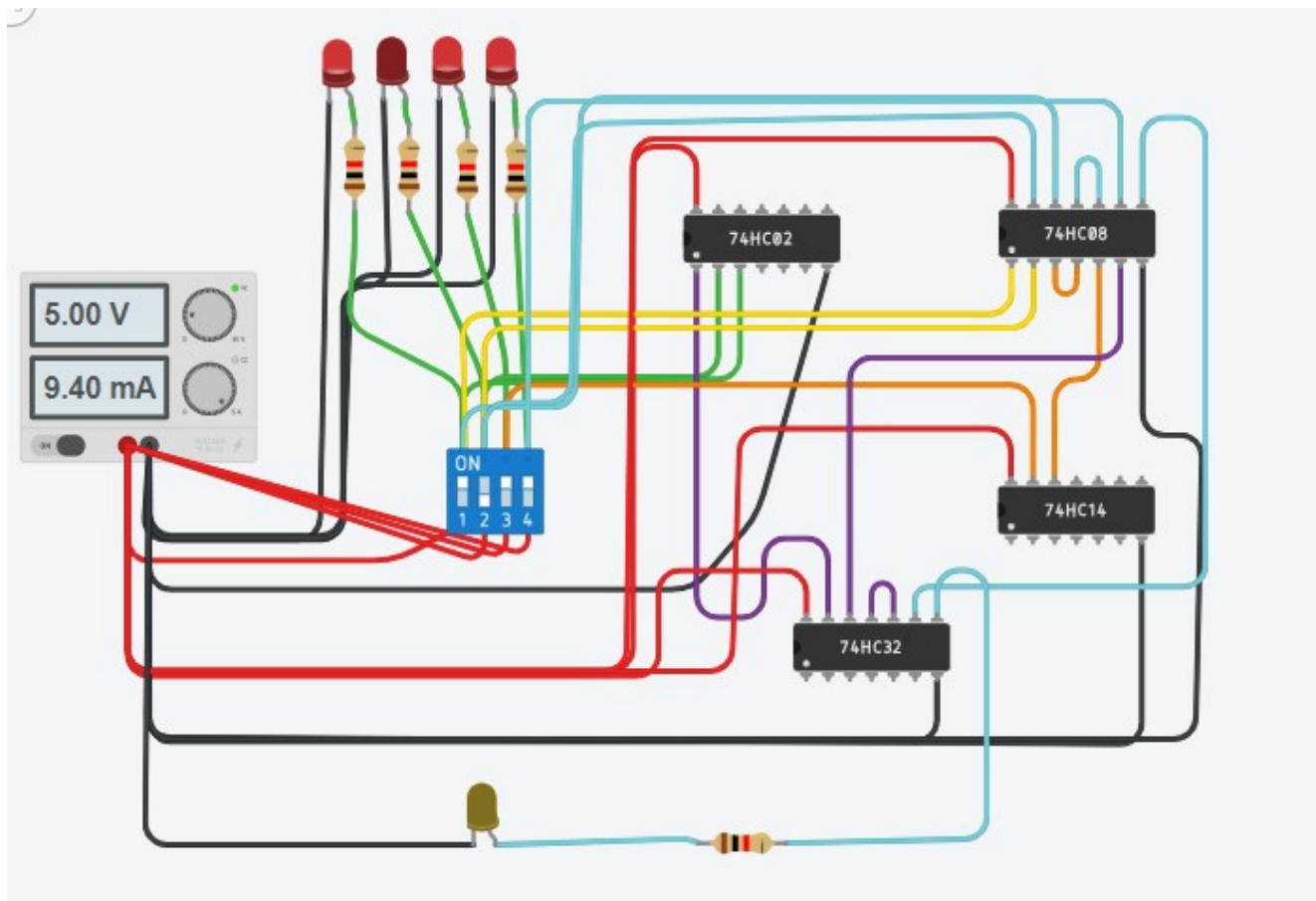
$x_1 x_2 \backslash x_3 x_4$	00	01	11	10
00	1	1	1	1
01	0	0	0	0
11	1	1	1	0
10	0	0	0	0

$$\overline{x_1} \overline{x_2} + x_1 x_2 \overline{x_3} + x_1 x_2 x_4$$

Проведемо перевірку роботи даної схеми на базі логічних елементів. Для цього запустимо процес симуляції роботи схеми та проведемо тестування. Результати деяких логічних станів зображені на скріншотах нижче.

Посилання на схему: <https://www.tinkercad.com/things/78BysHpehRc>

В результаті проведеного тестування роботи схеми помилок в її роботі, а також в відповідності значень логічних станів до таблиці істинності функції, не було виявлено.

Висновки: В ході виконання лабораторної роботи було проведено ознайомлення з онлайн сервісом Thinkercad. На основі даного сервісу було проведено процес ознайомлення з можливостями цього середовища, а також на його основі було проведено моделювання роботи схеми транзисторного ключа для світлодіода, з відповідним виконання процесів розрахунку основних параметрів схеми, а також виконано моделювання роботи логічної функції у відповідно до отриманого завдання

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №3

Мета заняття: ознайомитися з основними поняттями. Встаановити середовище розробки. Отримати практичні навички по роботі з відлагоджувальною платою та середовищем розробки.

Початок роботи

Завдання №1. Ознайомитися з основними поняттями.

Розпочнемо виконання лабораторної роботи. Для початку опишемо короткі теоретичні відомості про платформу Arduino.

В першу чергу Arduino апаратна обчислювальна платформа для аматорського конструювання, основними компонентами якої є плата мікроконтролера з елементами вводу/виводу та середовище розробки Processing/Wiring на мові програмування, що є спрощеною підмножиною C/C++. Arduino може використовуватися як для створення автономних інтерактивних об'єктів, так і підключатися до програмного забезпечення, яке виконується на комп'ютері. Ардуїно може використовуватися для розробки інтерактивних систем, керованих різними датчиками та перемикачами. Такі системи, у свою чергу, можуть керувати роботою різних індикаторів, двигунів та інших пристроїв. Будь-яку плату Ардуїно можна зібрати вручну або купити готовий пристрій; середовище розробки для програмування такої плати має відкритий вихідний код і є повністю безкоштовним.

ArduinoIDE — інтегроване середовище розробки для Windows, MacOS та Linux, призначене для створення та завантаження програм на Arduino-сумісні плати, а також на плати інших виробників.

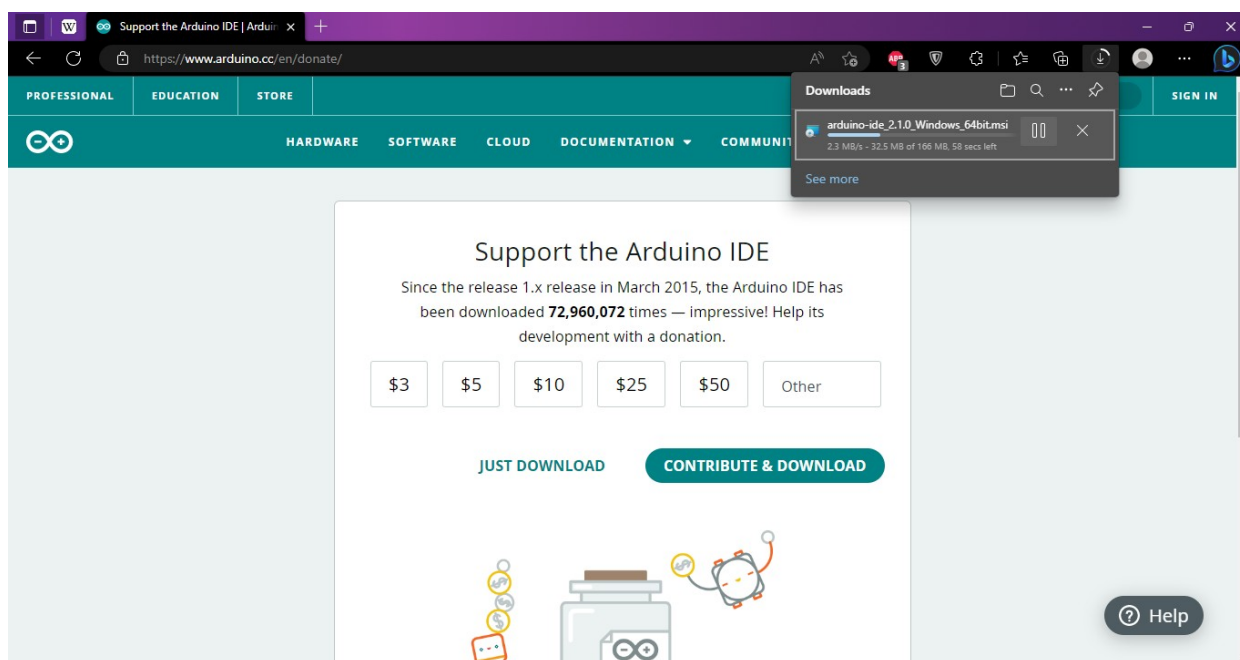
Підтримує мови C та C++ з використанням спеціальних правил структурування коду.

					ДУ «Житомирська політехніка».22.07.123.000 - ЛЗ		
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата			
Розроб.		Лімонт М.Е..			Звіт з лабораторних роботи	Лім.	Арк.
Перевір.		Петросян Р.В.					1
Керівник						ФІКТ, гр. КІ-21-2	
Н. контр.							
Затверд.							

ArduinoIDE надає бібліотеку програмного забезпечення з проекту *Wiring*, яка надає безліч загальних процедур введення та виведення. Для написаного користувачем коду потрібні лише дві базові функції для запуску ескізу та основного циклу програми, які скомпільовані та пов'язані з заглушкою програми *main()* у виконувану циклічну програму з ланцюжком інструментів GNU, також включеною до дистрибутиву IDE.

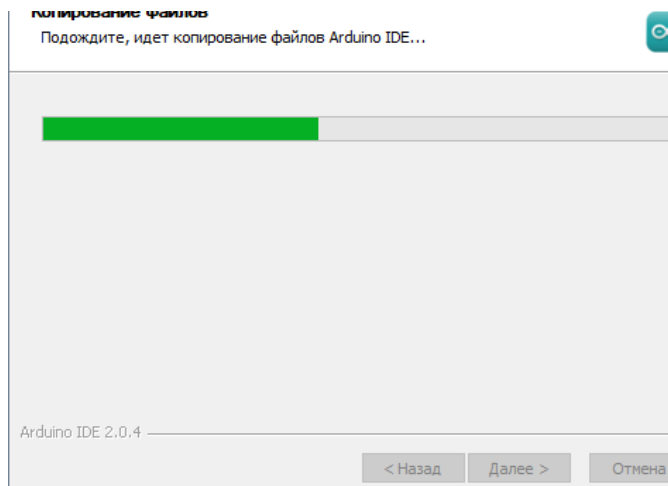
Завдання №2. Встановити середовище розробки Arduino IDE.

Розпочнемо процес встановлення програмного середовища ArduinoIDE. Для виконання цього завдання виконаємо завантаження відповідного істаляційного пакету з офіційного сайту розробника даного програмного забезпечення.

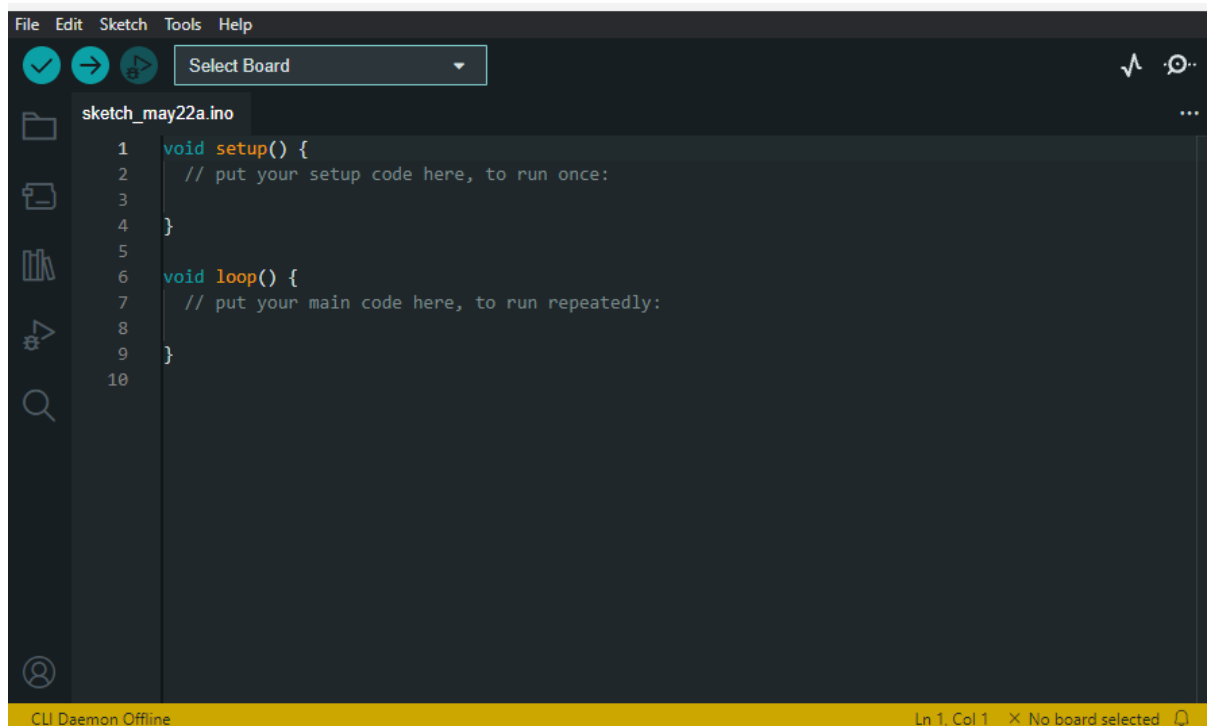

Запустимо на виконання істаляційний пакет, після чого виконаємо усі необхідно налаштування для виконання подальшого процесу становлення даного ПО.

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
						2
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Після виконання процесу встановлення, програма являється повністю готовою до її експлуатації.

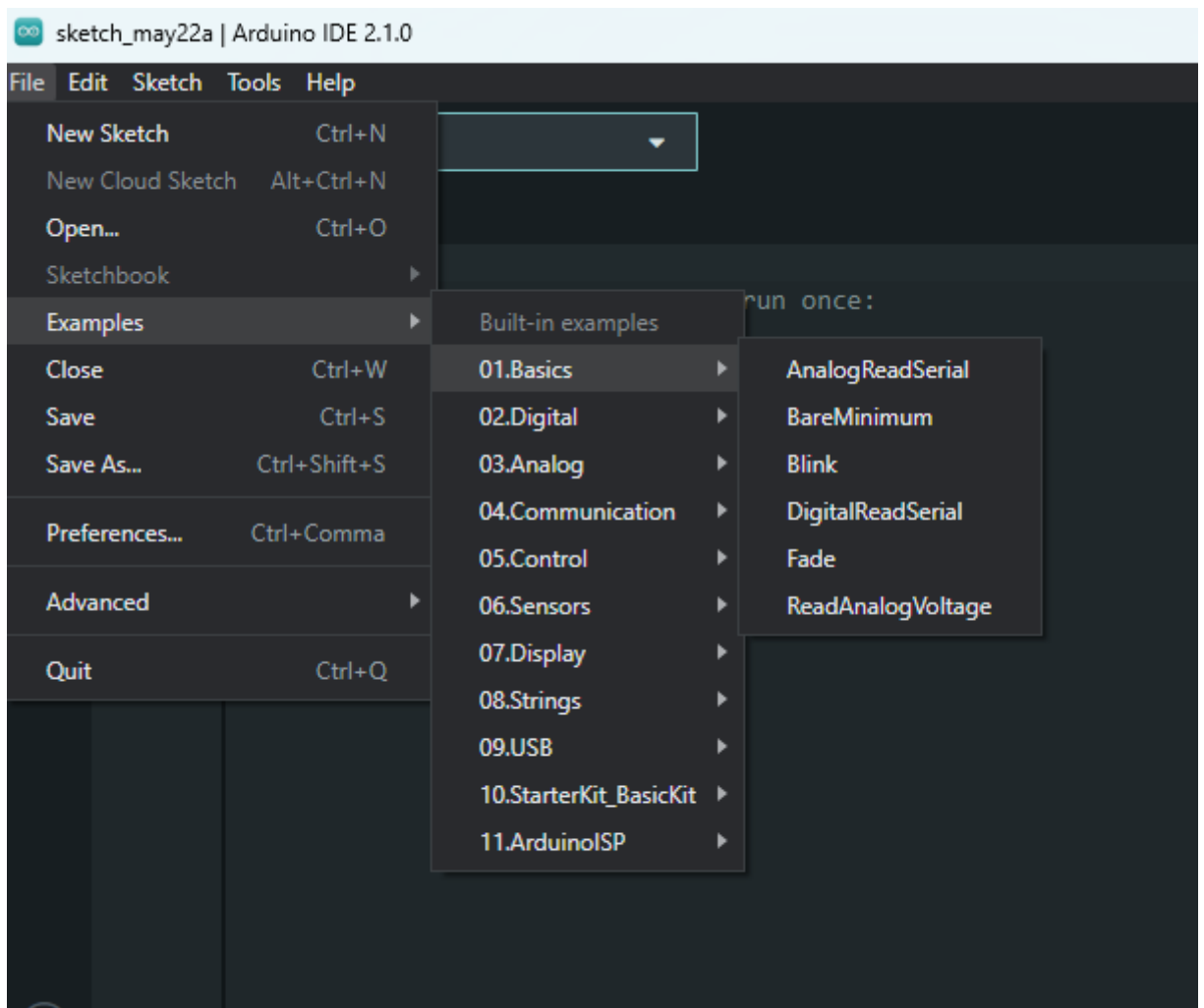
Завдання №3. Ознайомитися з роботою в середовищі розробки Arduino IDE та виконати приклади з лістингів 3.1 – 3.3. Розібратися з роботою прикладів.

Дане середовище програмування призначене для виконання розробки програмного забезпечення для платформи Arduino або для мікроконтролерів, що використовуються на базі цих платформ.

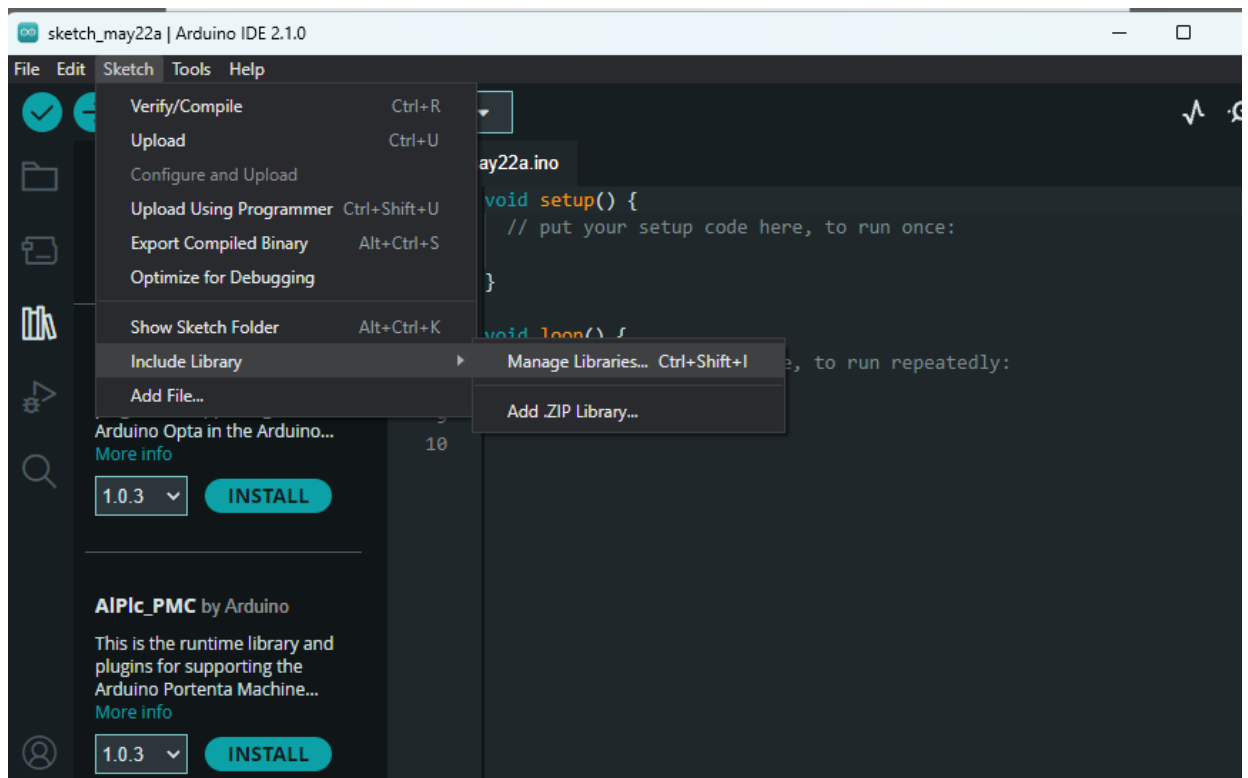
Середовище програмування ArduinoIDE працює на базі мови програмування C/C++ и скомпонований з бібліотекою AVR Libc. Для відкриття

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		3

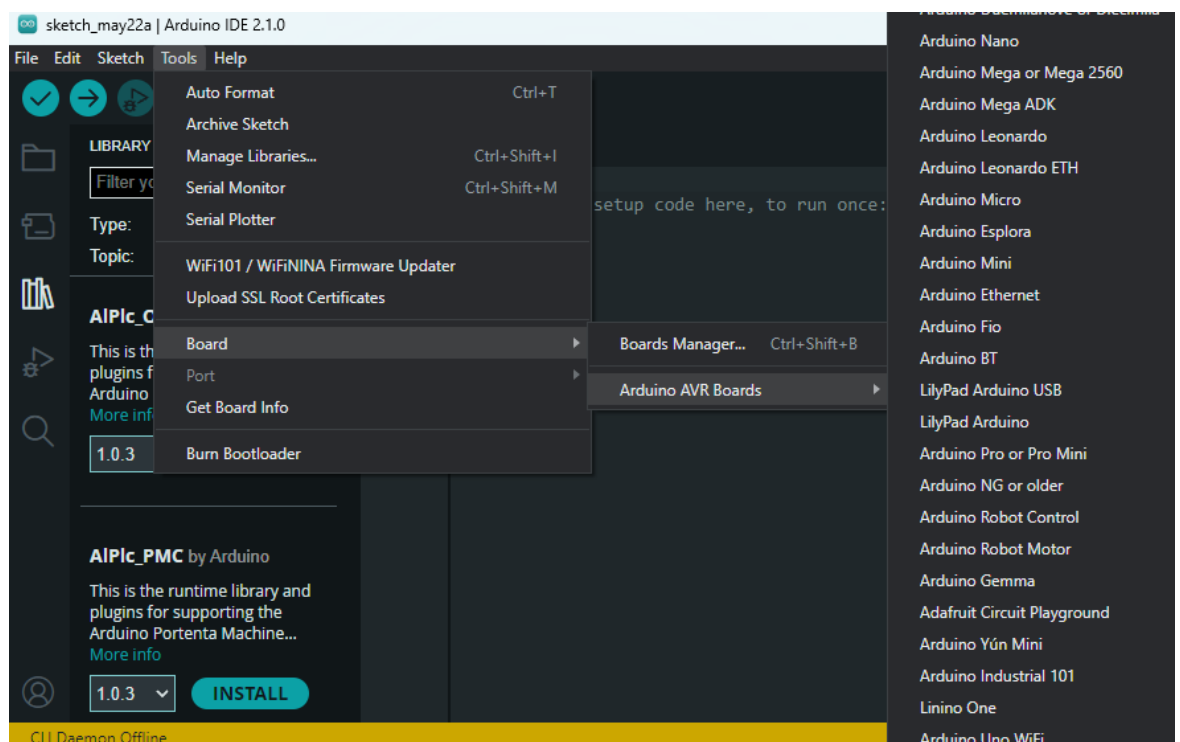
відповідних прокладів достатньо перейти до вкладки «File» та обрати пункт «Examples» після чого у відповідному меню варто обрати, котрий з представлених прикладів цікавитиме саме вас.

Є наявність підтримки сторонніх бібліотек з наборами відповідних інструкцій.

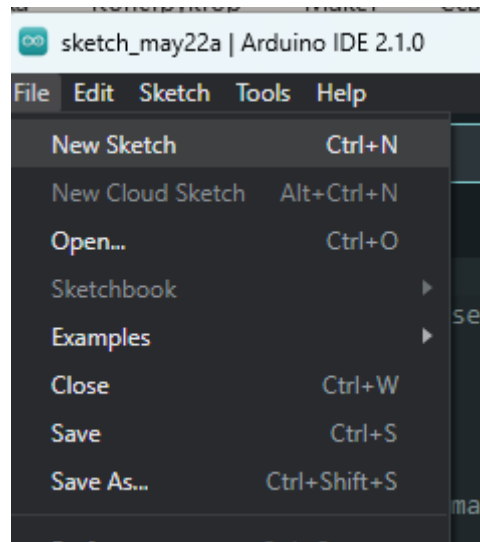

Перед початком роботи з програмним кодом впевнимися у відповідності встановлених параметрів роботи компілятора програмного середовища. Для цього перейдемо на вкладку «Tools».

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

Оскільки я не маю Arduino UNO я лише можу імітувати процес роботи тому створимо новий скетч

В результаті було скетч. Лістинг програми зображений на рисунку нижче.

```
sketch_jun2a.ino
1  void setup() {
2      pinMode(LED_BUILTIN, OUTPUT);
3
4  }
5
6  void loop() {
7      digitalWrite(LED_BUILTIN, HIGH);
8
9  }
10
```

Виконаємо процес компіляції скетч, та перевіримо роботу даного програмного коду на базі платформи Arduino.

Завдання №4. Згідно з заданим викладачем варіантом запишіть досконалу диз'юнктивну нормальну форму (ДДНФ) для логічної функції F чотирьох змінних, яка задана таблицею істинності (таблиця 3.1). Реалізувати програмно функцію логічного виразу. Вхідним параметром функції є однобайтова змінна. Введення виконати за допомогою програми монітора. Результат. Роботи функції відобразити на світлодіоді.

Відповідно до наданого викладачем завдання виконаємо пошук ДДНФ для логічної функції F чотирьох змінних, яка задана таблицею істинності №4.1.

7	F ₂₂	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1
8	F ₂₃	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1

Таблиця №4.1

x1	x ₂	x3	x4	F
0	0	0	0	1
0	0	0	1	0
0	0	1	0	1
0	0	1	1	0
0	1	0	0	1
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	1
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	0
1	1	0	1	1

1	1	1	0	1
1	1	1	1	1

$$\overline{x_1}x_2x_3x_4 - 0000$$

$$\overline{x_1}\overline{x_2}x_3\overline{x_4} - 0010$$

$$\overline{x_1}x_2\overline{x_3}\overline{x_4} - 0100$$

$$\overline{x_1}x_2x_3\overline{x_4} - 0110$$

$$x_1\overline{x_2}\overline{x_3}x_4 - 1001$$

$$x_1x_2\overline{x_3}x_4 - 1101$$

$$x_1x_2x_3\overline{x_4} - 1110$$

$$x_1x_2x_3x_4 - 1111$$

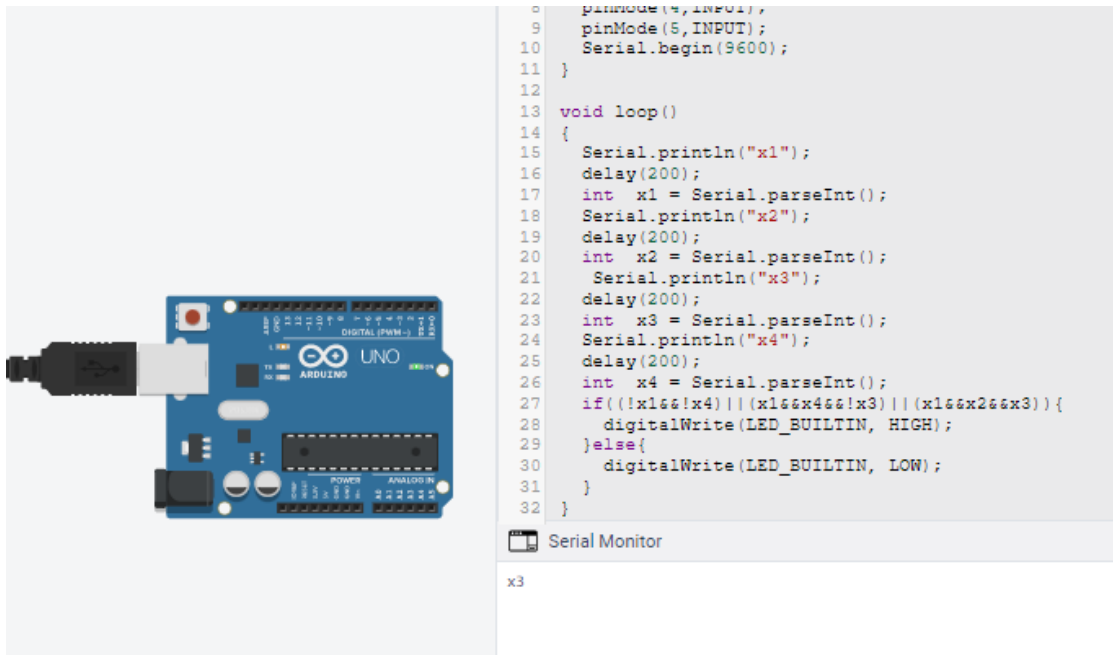
Використовуючи таблицю істинності для нашої функції виконаємо процес її мінімізації на основі метода карт Карно. Для цього виконаємо побудову карти та на її основі знайдемо ДДНФ для нашої функції.

$x_1x_2 \backslash x_3x_4$	00	01	11	10
00	1	0	0	1
01	1	0	0	1
11	0	1	1	1
10	0	1	0	0

Отримуємо наступну **мінімізовану функцію методом карт Карно**:

$$f = \overline{x_1}x_4 + x_1\overline{x_3}x_4 + x_1x_2x_3$$

Таким чином, нами було отримано досконалу диз'юнктивну нормальну форму для нашої початкової функції. Перейдемо до процесу моделювання роботи даної функції на базі платформи Arduino. Для цього напишимо відповідну програмне реалізацію нашої функції, щоб виконати її моделювання. Лістинг програми зображено нижче.

Відкриваючи моніторинг послідовного порту та вводячи відповідні значення було отримано наступні результати перевірки роботи програми.

Лістинг коду:

```

// C++ code
//
void setup()
{
  pinMode(LED_BUILTIN, OUTPUT);
  pinMode(2,INPUT);
  pinMode(3,INPUT);
  pinMode(4,INPUT);
  pinMode(5,INPUT);
  Serial.begin(9600);
}

void loop()
{
  Serial.println("x1");
  delay(200);

```

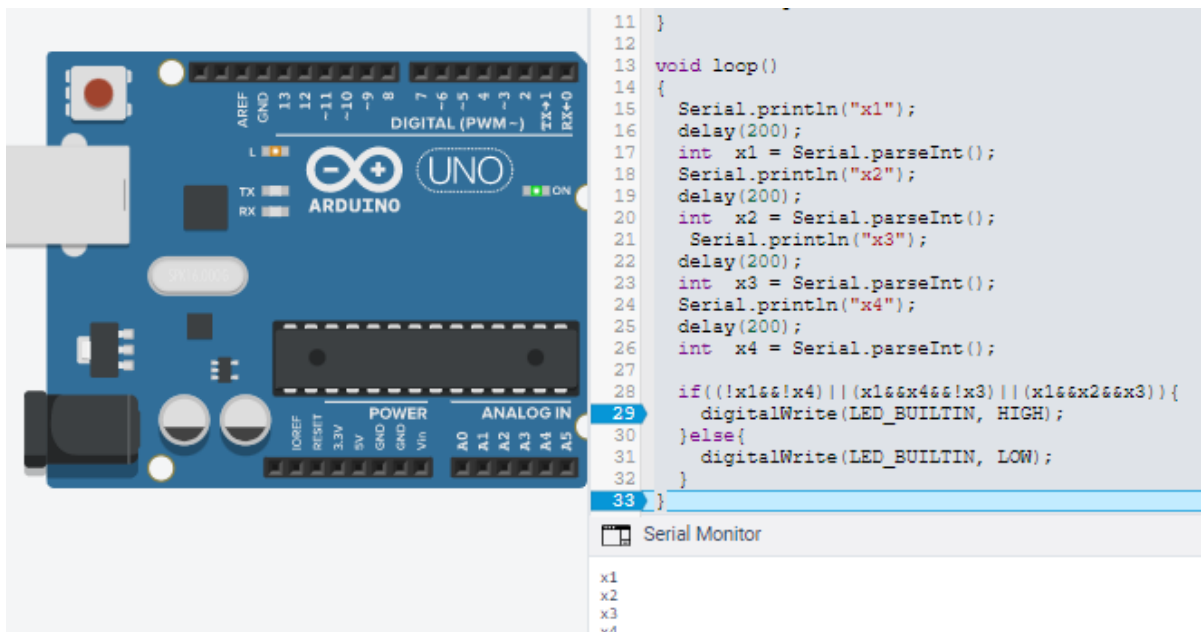
```

int x1 = Serial.parseInt();
Serial.println("x2");
delay(200);
int x2 = Serial.parseInt();
Serial.println("x3");
delay(200);
int x3 = Serial.parseInt();
Serial.println("x4");
delay(200);
int x4 = Serial.parseInt();

if((!x1&&!x4)|| (x1&& x4&&!x3)|| (x1&&x2&&x3)){
    digitalWrite(LED_BUILTIN, HIGH);
} else{
    digitalWrite(LED_BUILTIN, LOW);
}
}

```

Результат роботи при введені 1110:

Посилання на схему: <https://www.tinkercad.com/things/hLMCDjygvnT>

Виконавши тестування роботи побудованої нами ДДНФ, що було спрощена на основі карт Карно, помилок в її роботі виявлено не було. Побудована функція працює коректно.

Завдання №5. Детально пояснити схему багатфункціонального макету, схема якого зображена на рисунку №5.1, відповідно до завдання.

Почнімо виконання завдання. Для цього викладачем було надано відповідну електричну схему деякого пристрою, що зображена на рисунку №5.1.

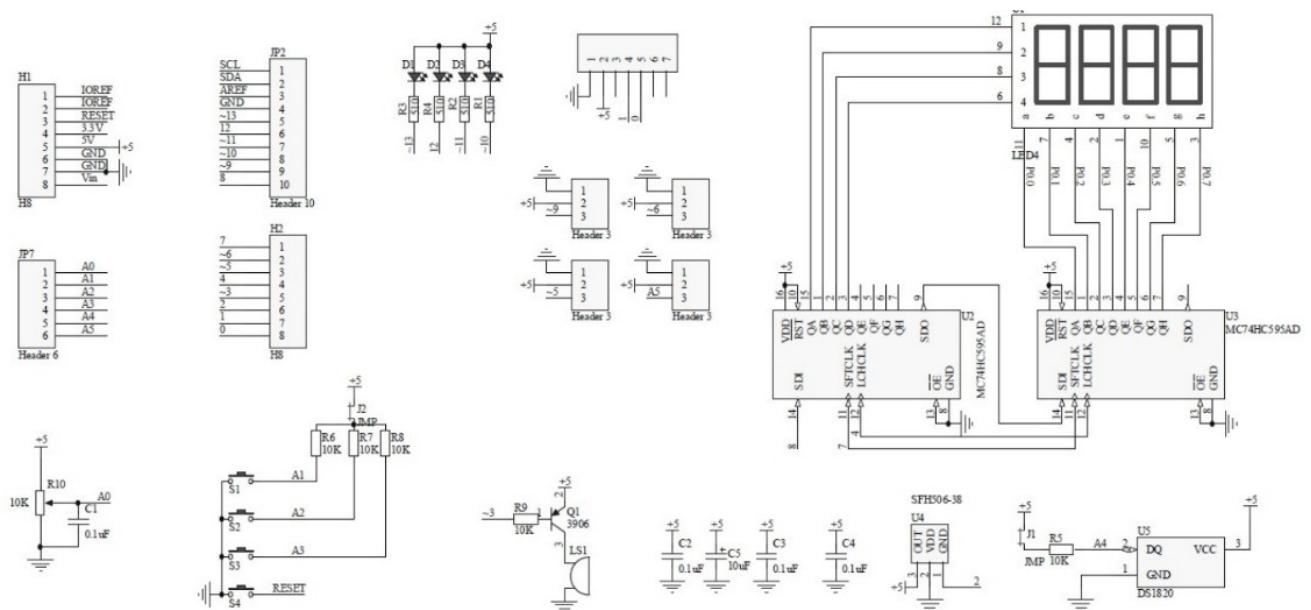
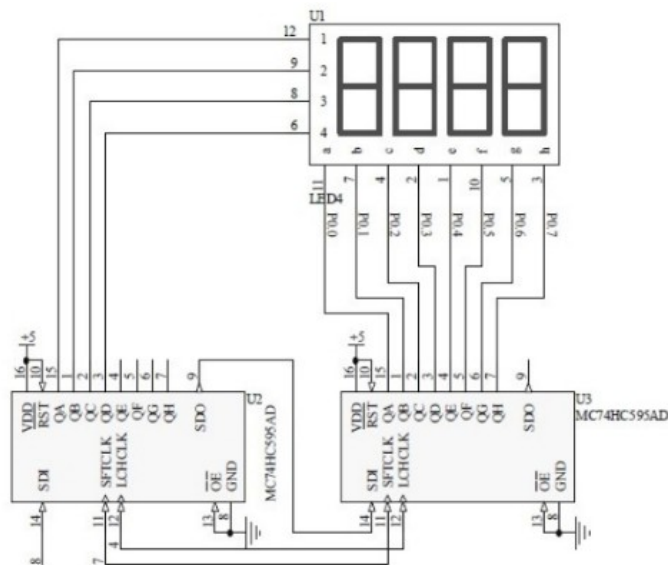

Рис. 5.2 – Схема багатфункціонального макету

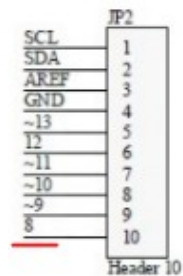
Використавши технічну документацію на мікросхему MC74HC595AD вдалося встановити, що це мікросхема восьмибітного регістра зсуву, що здатна приймати інформацію послідовному вигляді та перетворювати її у паралельний. Також вивід інформації можливий у послідовного вигляді.

Оглянемо частину схеми.

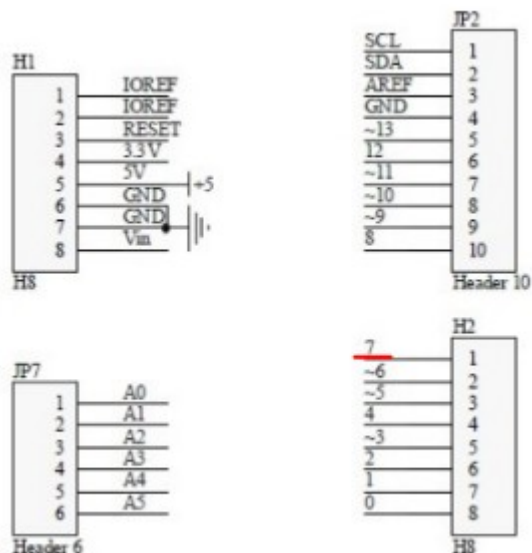

На 14 вхід мікросхеми U2 приходить послідовний код значення. Під впливом сигналів керування 11 вивід та 12 вивід в регістри виконується запис послідовної інформації. Частина бітів, застосовується для керування збіркою семисегментними індикаторам. Далі, з мікросхеми U2, з виводу 9 виконується вивід інформації на мікросхему U3, яка в свою чергу виконує керування значенням одного з чотирьох семисегментним індикатором.

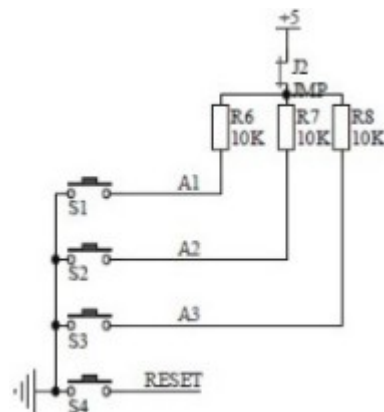
Відповідно до схеми цей послідовний сигнал буде надходити з JP2 а саме з сигналу 8.

Також було визначено, що керування мікросхемами U2 та U3 займається сигнал під номером 7, що також надходить зовні на одні з роз'ємів схеми.

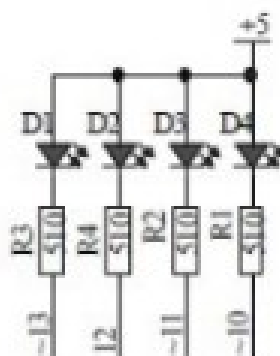

Розглянемо інші частини схеми. Оглянувши схему, було виявлено наявність перемикачів, схема яких зображена нижче на рисунку.

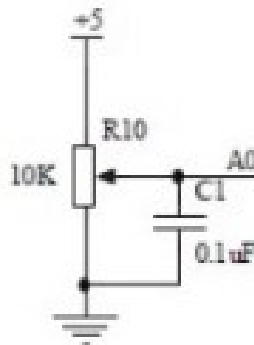
В нашому випадку кнопок на платі 4. Значення з 3 перемикачів позначено у вигляді сигналів A1, A2, A3.

Розглянемо іншу частину схеми, яка відповідає за індикацію наявності деяких сигналів.

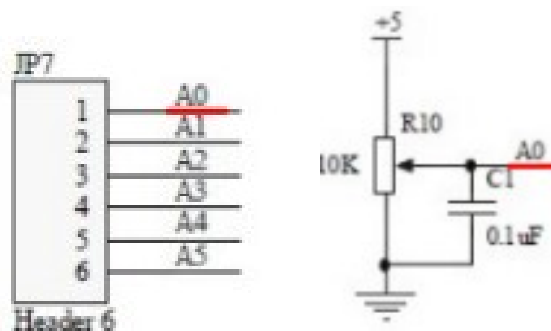

Світлодіоди D1, D2, D3 та D4. Світлодіоди підключені через навантаження, у вигляді резисторів. Керування ними відбувається на основі 4 сигналів. Дані сигнали 10, 11, 12 та 13 надходять з роз'єму JP2.

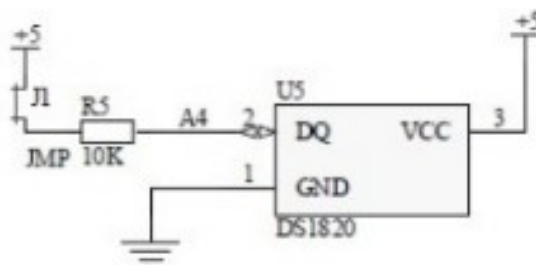
Оглянувши схему, було виявлено наявність потенціометра, який може бути застосований у вигляді елемента керування.

Значення з даного потенціометру виводиться у вигляді сигналу A0 на роз'єм JP7.

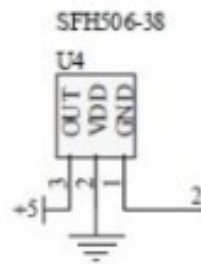
Перейдемо до огляду іншої частини схеми. Для прикладу оглянемо частину схеми з використанням компонента під маркуванням DS1820.

Це цифровий термодатчик, який можна використовуватися як елемент керування.

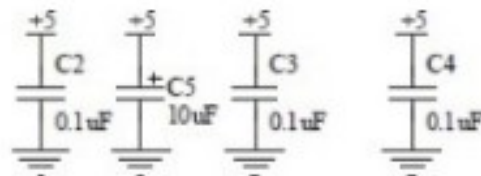
Через резистор виконається його підключення до деякої схеми, яка займається обробкою цифрового сигналу з цього датчика.

Було виявлено інфрачервоний датчик, що представлений у вигляді інтегральної мікросхеми SFH506-38 на схемі.

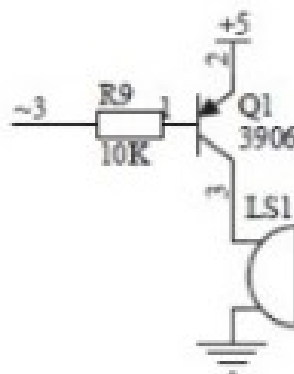

Цифровий сигнал з цього датчику подається на відповідний роз'єм на нашій схемі до Н2.

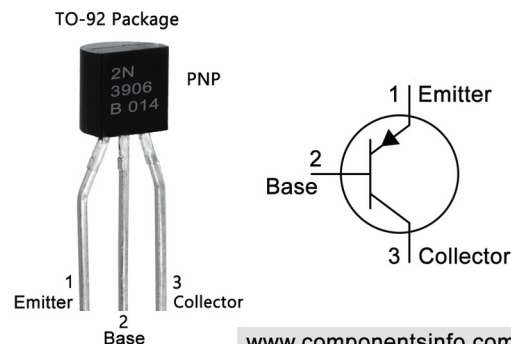
Також, на схемі було виявлено конденсатори в колі живлення схеми. Конденсатори використовуються для фільтрації можливих завад.

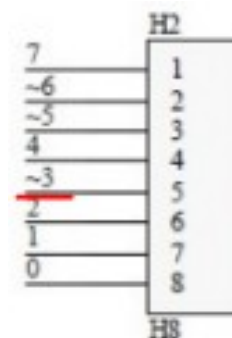
Було виявлено схему керування навантаженням через біполярний Р-Н-Р транзистор 3906.

2N3906 Transistor Pinout

Керування транзистором в схемі виконується на основі знайомої нам ШИМ. Використовуючи різну сквіжність сигналу можемо виконувати контроль ступенем відкриття транзистора. Керування виконується на основі сигналу 3, що через резистор підключений до бази транзистора. Сам сигнал керування надходить з відповідного роз'єму на схемі.

Висновки: В ході виконання лабораторної роботи було проведено ознайомлення з роботою програмного середовища Arduino IDE, а також безпосередньо платформою Arduino. Під час виконання роботи було проведено процес програмування мікроконтролера та тестування працездатності деяких програмних застосунків. Закріпив здобуті навички та вміння, щодо роботи з даною платформою, а також основними принципами програмування платформи.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №4

Мета заняття: ознайомитися з принципами введення/виведення цифрових сигналів. Вивчити роботу дискретних електронних компонентів (світлодіод, п'єзовипромінювач, кнопка тощо) та використання плати Arduino. Ознайомитись з середовищем розробки ArduinoIDE.

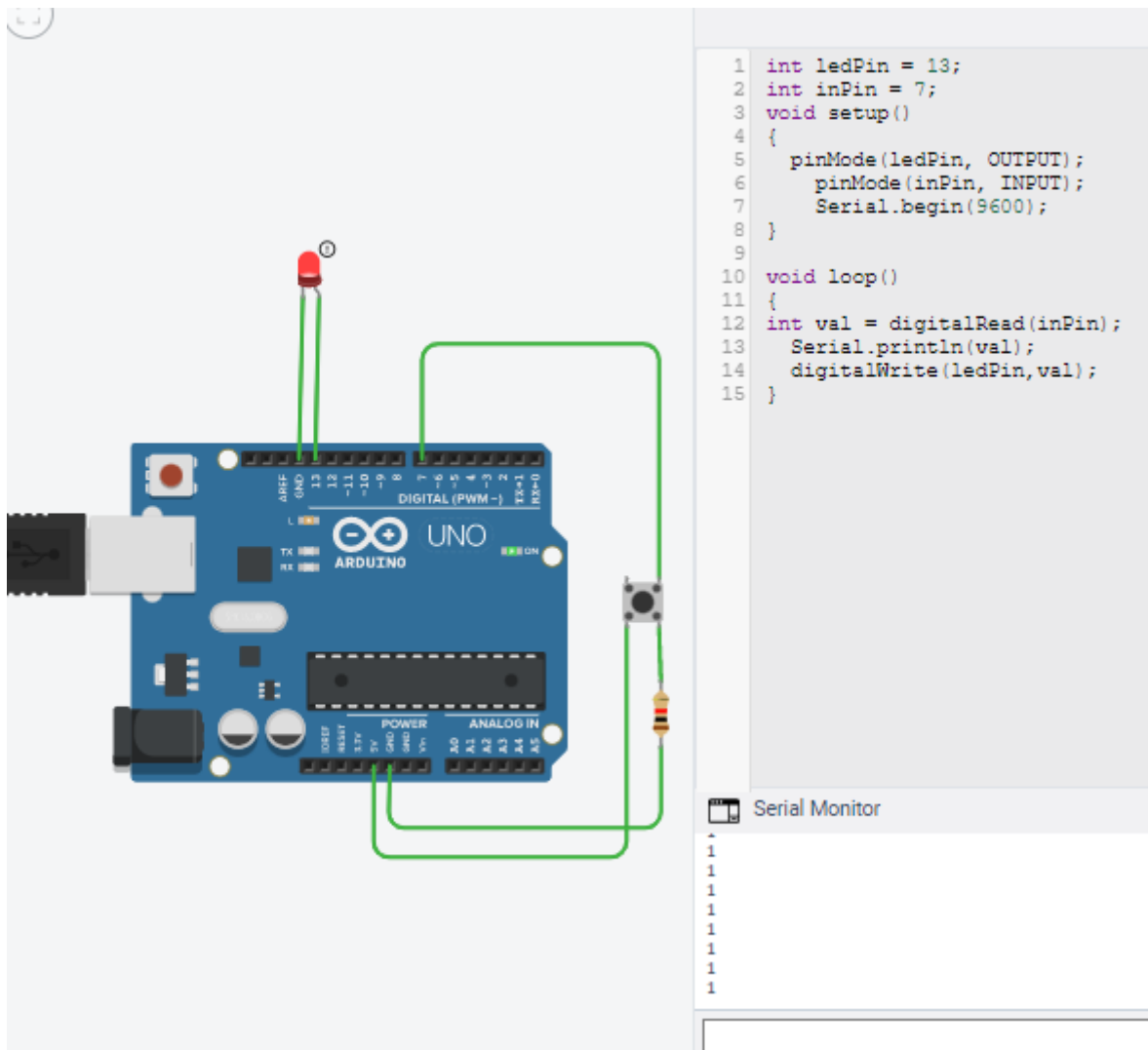
Початок роботи

Завдання №1. Ввести програму на рисунку 4.9. Переконатися в її працездатності. В якості кнопки використати кнопку S1 макету.

```
1 int ledPin = 13; /* объявление переменной для вывода.
2                  13 пин - светодиод на плате Arduino */
3 int inPin = 7;   /* оголошення змінної для вводу */
4 boolean val = 0; /* обязательный блок инициализации портов */
5
6 void setup()
7 {
8   pinMode(ledPin, OUTPUT); /* инициализация ledPin как выхода */
9   pinMode(inPin, INPUT);   /* инициализация inPin как входа */
10 }
11
12 void loop()
13 {
14   val = digitalRead(inPin); /* считать значение с 7 пина */
15   digitalWrite(ledPin, val); /* установить значение из val в ledPin */
16 }
```

Рисунок 4.9 - Тестовий приклад 1

					ДУ «Житомирська політехніка».22.07.123.000 - ЛЗ			
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата				
Розроб.		Лімонт М.Е..			Звіт з лабораторних роботи		Лім.	Арк.
Перевір.		Петросян Р.В.						1
Керівник							ФІКТ, гр. КІ-21-2	
Н. контр.								
Затверд.								

Посилання на схему: <https://www.tinkercad.com/things/gF5qAMqNWMg>
Завдання №2. Ввести програму на рисунку 4.10. Переконайтеся в її працездатності. Змінити швидкість миготіння.

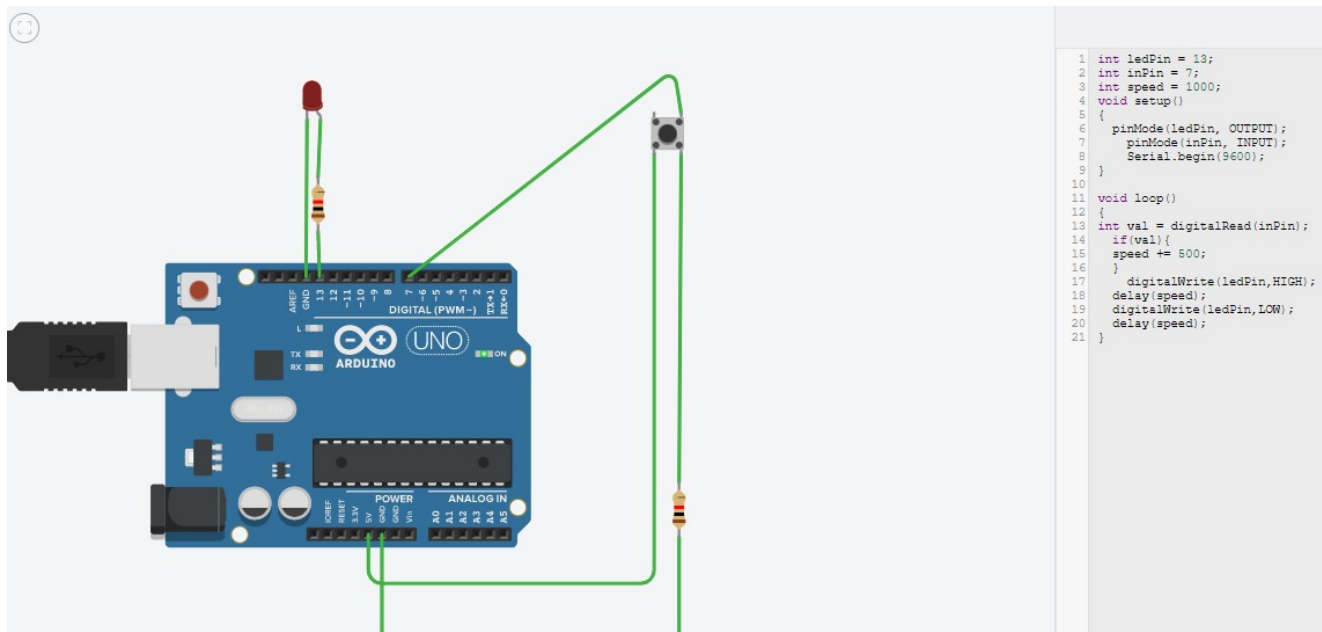
```

1  int led = 13; /*объявление переменной для вывода.
2                13 пин - светодиод на плате Arduino */
3
4  void setup() {
5      /* обязательный блок инициализации портов */
6      pinMode(led, OUTPUT);
7  }
8
9  /*код расположенный в блоке loop будет бесконечно повторяться: */
10 void loop() {
11     digitalWrite(led, HIGH); /* установка высокого логического уровня*/
12     delay(1000);             /* задержка в 1с */
13     digitalWrite(led, LOW);  /* установка низкого логического уровня*/
14     delay(1000);             /* задержка в 1с */
15 }

```

Рисунок 4.10 - Тестовий приклад 2

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		2

Посилання на схему: <https://www.tinkercad.com/things/j9JFqYrCMY5>

Висновки: В ході виконання лабораторної роботи було проведено ознайомлення з принципами вводу та виведення цифрових сигналів на базі платформи Arduino UNO. Під час виконання роботи виконано ряд відповідних завдань, на основі яких покращив власні навички та вміння побудови принципових електричних схем, програмування платформи ардуіно, а також проектування систем на базі логічних функцій та зображення їх у вигляді графа. Закріпив здобуті навички та вміння.

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		3

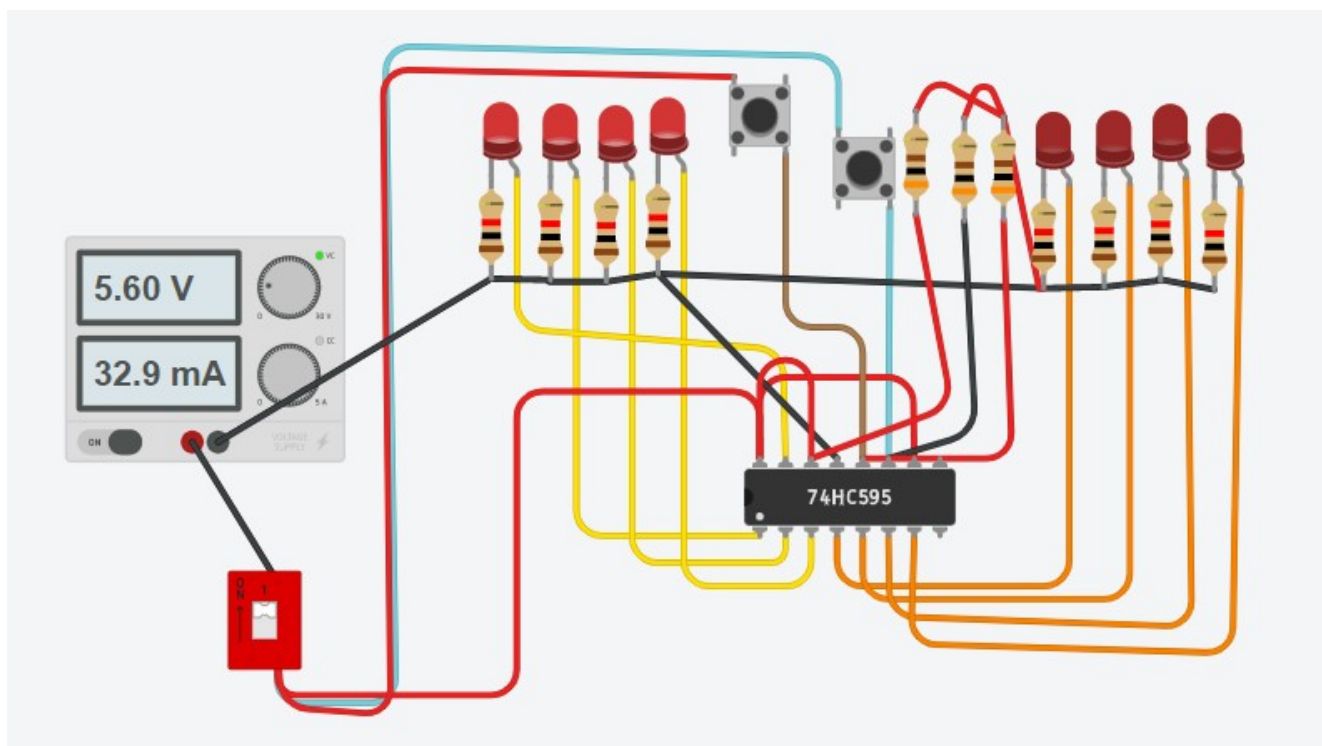
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №5

Мета заняття: ознайомитися з принципами введення/виведення цифрових сигналів. Вивчити роботу дискретних електронних компонентів (світлодіод, пьезовипромінювач, кнопка тощо) та використання плати Arduino. Ознайомитись з середовищем розробки ArduinoIDE

Початок роботи

Завдання 1: Зібрати схему (рисунок 5.8) та вивчити роботу регістру зсуву 74HC595

Розпочнемо виконання лабораторної роботи. Для початку, відповідно до отриманого завдання, проведемо ознайомлення з принципом роботи мікросхеми 74HC595. Зазначена вище мікросхема являється простим восьмирозрядним регістром зсуву. Дана схема займається зберігання та виконання зсуву бітів даних, котрів в межах нашої роботи будуть застосовуватися для керування семисигментним індикатором. Для керування схемою використовуються три основні контакти, а саме контакт «ввод», контакт «вивод», контакт «зсув».

Посилання на проект:

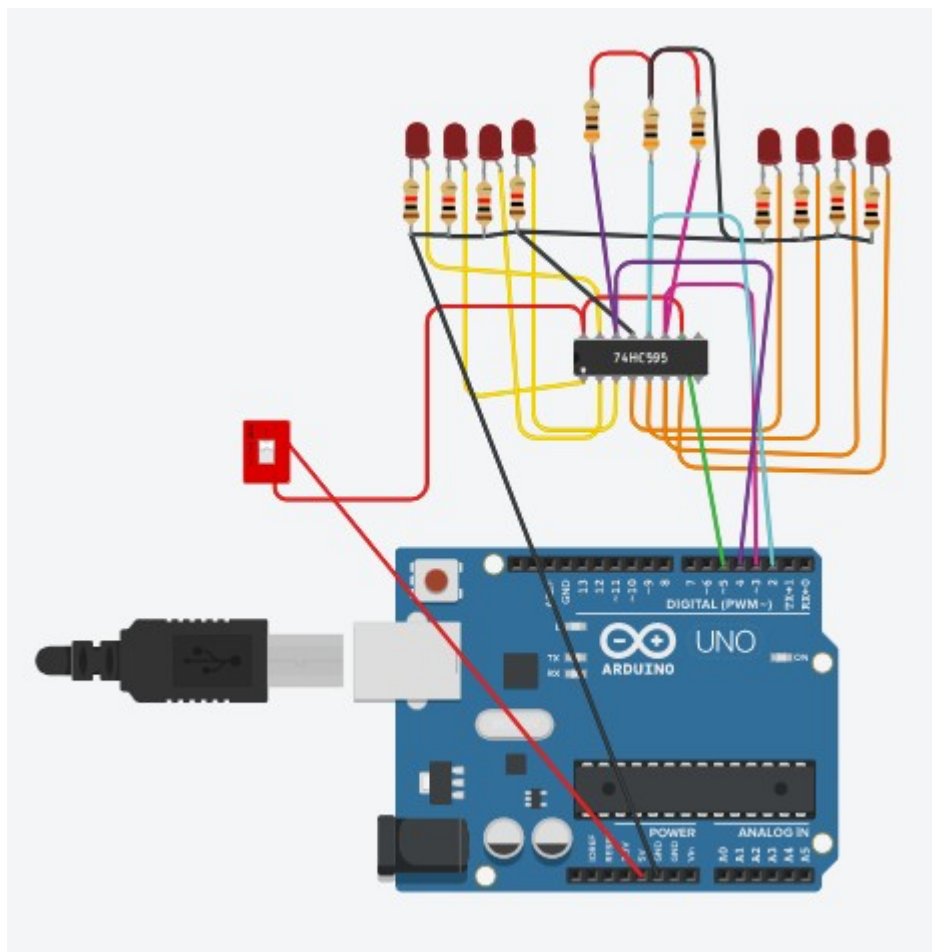
<https://www.tinkercad.com/things/lIdAuBhGpDyl>

					ДУ «Житомирська політехніка».22.07.123.000 - ЛЗ						
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата							
Розроб.		Лімонт М.Е..			Звіт з лабораторних роботи			Літ.	Арк.	Аркушів	
Перевір.		Петросян Р.В.								1	
Керівник								ФІКТ, гр. КІ-21-2			
Н. контр.											
Затверд.											

Завдання №2. Замінити управління перемикачами на управління за допомогою Ардуіно. Реалізувати “Мерехтливі вогні” у відповідності варіанту (див. таблицю 5.1).

Варіант	Стан1	Стан2	Стан3	Стан4	Затримка, с
5, 10, 15, 20, 25	1, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0	1, 1, 0, 0, 1, 1, 0, 0	0, 1, 1, 0, 0, 1, 1, 0	0, 0, 1, 1, 0, 0, 1, 1	0.3

Виконаємо модифікацію проекту. Для цього додамо платформу Arduino UNO, на основі мікроконтролера якої будемо виконувати керування схеми для побудови мерехтливих вогнів. В результаті проведених модифікацій, схема матиме наступний вигляд.

Код Arduino

```
// C++ code
int level = 3;
int output = 2;
int input = 4;
int delTime = 300;
int del = 5;
int step = 1;
/*відкинув зайві нулі*/
```

```

int a[8] = {1,0,0,0,1};
int a2[8] = {1,0,1,1,1,0,1,1};
int a3[8] = {1,1,0,1,1,1,0,1};
int a4[8] = {0,1,1,0,0,1,1};

void setup()
{
    pinMode(LED_BUILTIN, OUTPUT);
    pinMode(3,OUTPUT);
    pinMode(4,OUTPUT);
    pinMode(2,OUTPUT);
    pinMode(5,OUTPUT);
}

void loop()
{
    if(step==5){
        step =1;
    }

    if(step){
        for(int i=(sizeof(a)/sizeof(a[0]))-1;0<=i;i--){
            int d = a[i];
            digitalWrite(input, a[i]);
            digitalWrite(level,1);
            digitalWrite(level,0);
        }
    }

    if(step==2){
        for(int i=(sizeof(a2)/sizeof(a2[0]))-1;0<=i;i--){

            digitalWrite(input, a2[i]);
            digitalWrite(level,1);
            digitalWrite(level,0);
        }
    }
    if(step==3){
        for(int i=(sizeof(a3)/sizeof(a3[0]))-1;0<=i;i--){

            digitalWrite(input, a3[i]);
            digitalWrite(level,1);
            digitalWrite(level,0);
        }
    }
    if(step==4){
        for(int i=(sizeof(a4)/sizeof(a4[0]))-1;0<=i;i--){

```

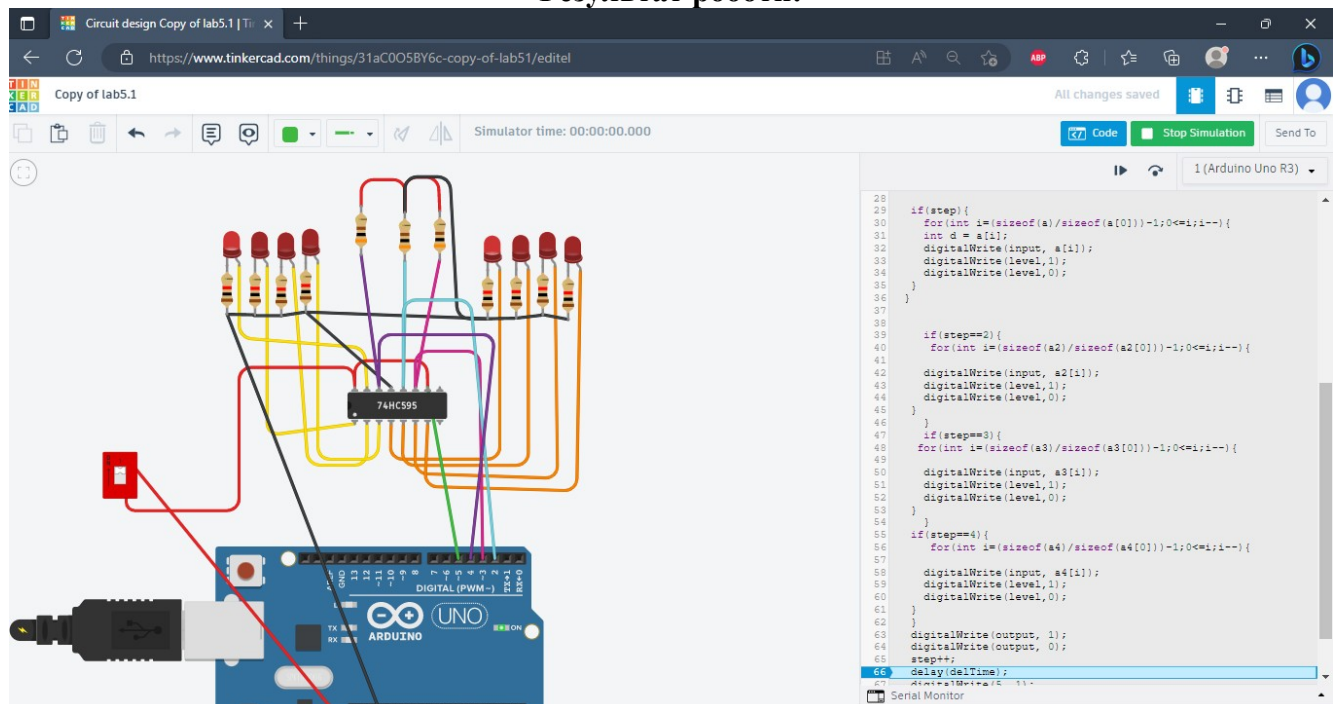
					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		3

```

digitalWrite(input, a4[i]);
digitalWrite(level,1);
digitalWrite(level,0);
}
}
digitalWrite(output, 1);
digitalWrite(output, 0);
step++;
delay(delTime);
digitalWrite(5, 1);
digitalWrite(5, 0);
}

```

Результат роботи:

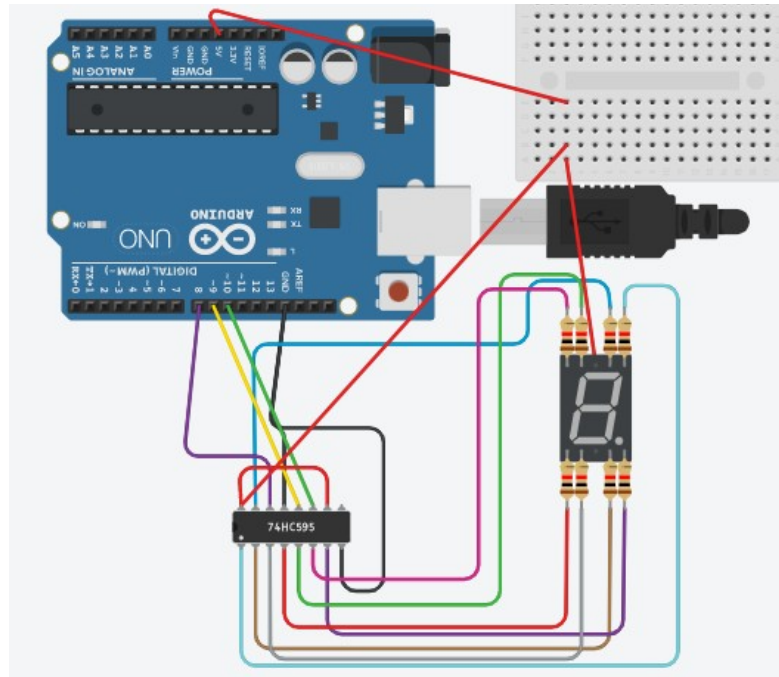
Посилання на проект:

<https://www.tinkercad.com/things/31aC005BY6c>

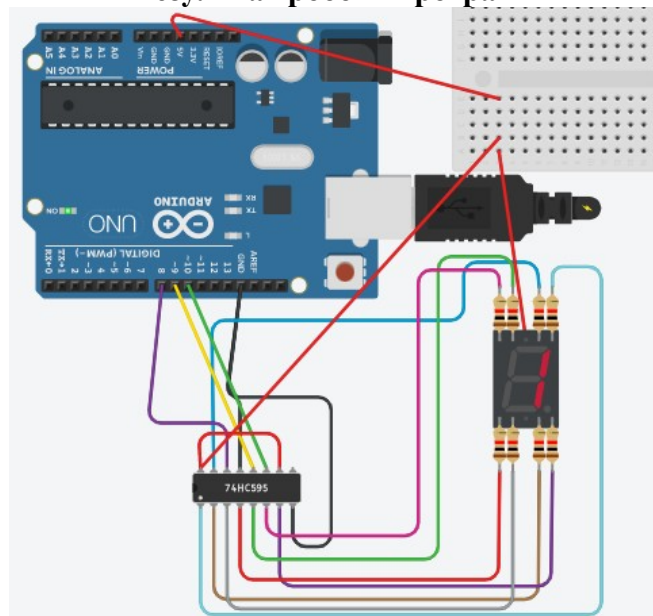
Завдання №3. Замінити світлодіоди на семисегментний індикатор та реалізувати функцію відображення цифр.

Виконаємо модифікацію схеми, додамо до неї семисигментний індикатор та напишемо функцію керування ним, для відображення числових символів. Схема матиме наступний вигляд.

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		4

Результат роботи програми


```

{
  pinMode(LED_BUILTIN, OUTPUT);
  pinMode(level, OUTPUT);
  pinMode(output, OUTPUT);
  pinMode(input, OUTPUT);
  pinMode(del, OUTPUT);
}

void loop()
{
  setNumber(one);
  delay(1000);
  setNumber(two);
  delay(1000);
  setNumber(three);
  delay(1000);
  setNumber(four);
  delay(1000);
  setNumber(five);
  delay(1000);
  setNumber(six);
  delay(1000);
  setNumber(seven);
  delay(1000);
  setNumber(eight);
  delay(1000);
  setNumber(nine);
}

void setNumber(int a[]){
  for(int i=0;i<8;i++){
    digitalWrite(input,!a[i]);
    digitalWrite(level, 1);
    digitalWrite(level, 0);
  }
  digitalWrite(output, 1);
  digitalWrite(output, 0);
}

```

Посилання на схему:

<https://www.tinkercad.com/things/eSDSOOZy8hn>

Завдання 4. Розробити програму дешифрування літерів А, В, С, D, Е, F азбуки Морзе та відображення їх на семисегментному індикаторі. Телеграфний ключ реалізувати за допомогою кнопки. Тривалість: однієї точки – 100 мс; тире – 300 мс; паузи між елементами азбуки Морзе – 100 мс; паузи між літерами – більше 300 мс. Допустима похибка затримок – 10 % (відображати символ “П” на

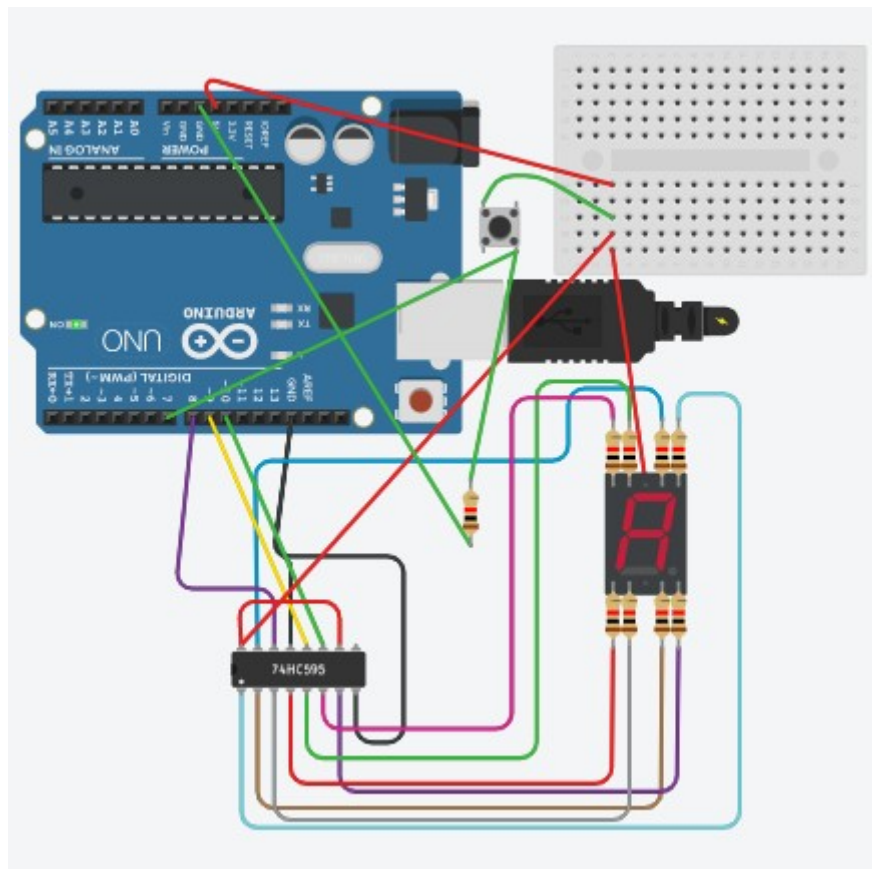
					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		7

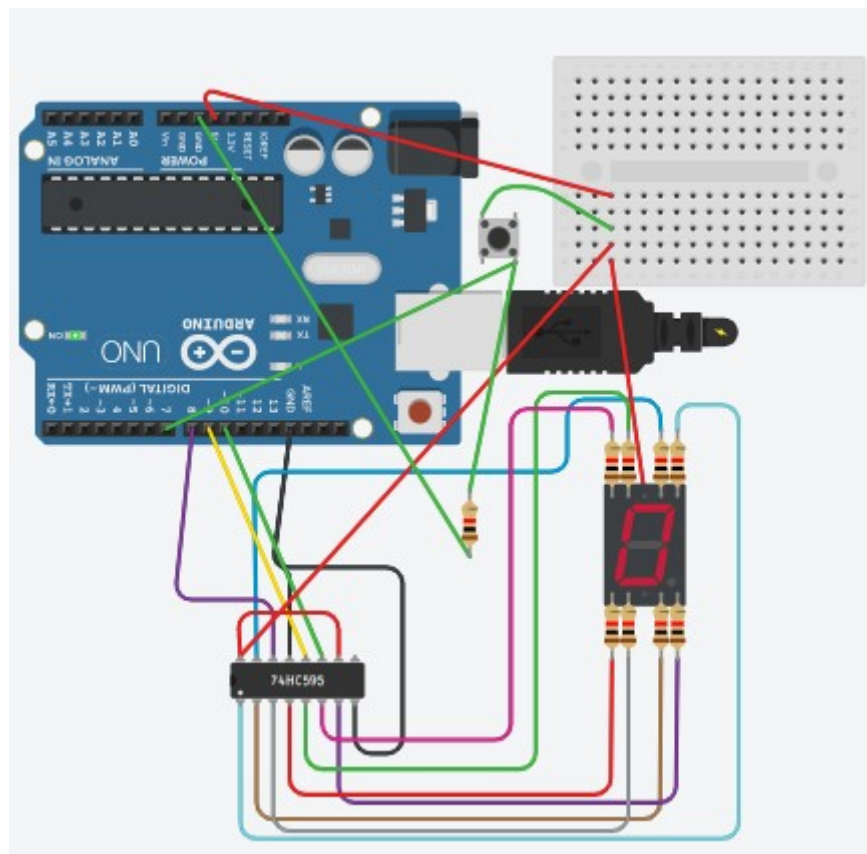
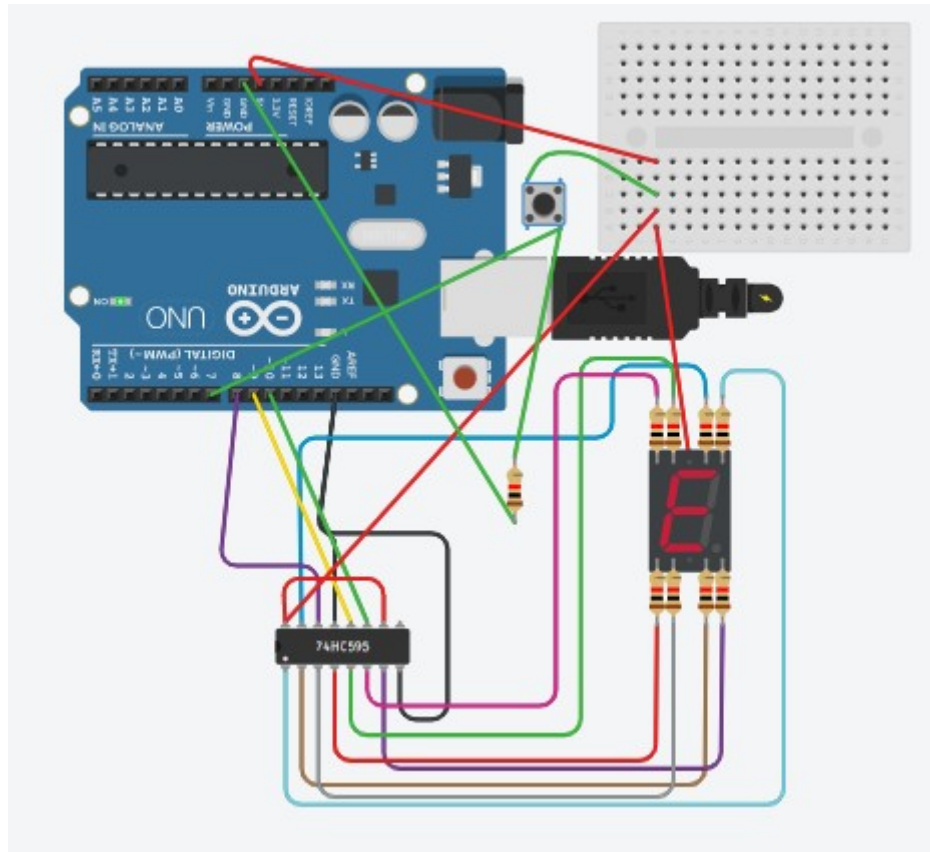
індикаторі, якщо похибка затримки більша). Відображати символ “0”, якщо символ не розпізнано.

Реалізуємо роботи програми дешифрування літер згідно азбуки Морзе. В нашому випадку, реалізуємо програмний код для дешифрування зазначених символів. Для цього виконаємо модифікацію проекту з семисегментним індикатором додавши до нього кнопку. Результат зображений на рисунку нижче.

Посилання на схему:

<https://www.tinkercad.com/things/1BVeCztGtTE>

Лістинг коду:

```
// Значення символів Морзе для літер A, B, C, D, E, F
const char* morseCode[] = {".-.", "-...-", "-.-.", "-..", ".-", "...-."};
```

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		9

```

// Змінні для дешифрування символу Морзе
String currentSymbol = "";
int decodedCharacter = 0;

int a[8] = {0,1,1,1,0,1,1,1};
int b[8] = {0,1,1,1,1,1,0,0};
int c[8] = {0,0,1,1,1,0,0,1};
int d[8] = {0,1,0,1,1,1,1,0};
int e[8] = {0,1,1,1,1,0,0,1};
int f[8] = {0,1,1,1,0,0,0,1};
int zero[8] = {0,0,1,1,1,1,1,1};
// C++ code
int level = 10;
int output = 9;
int input = 8;
int inputButton = 7;
const int dotDuration = 100; // 100 мс
const int dashDuration = 300; // 300 мс
const int elementPause = 100; // 100 мс
const int letterPause = 300; // 300 мс
const int delayTolerance = 10; // 10% похибка затримки

int buttonState = LOW;
int prevButtonState = LOW;

void setup()
{
    pinMode(level,OUTPUT);
    pinMode(output,OUTPUT);
    pinMode(input,OUTPUT);
    pinMode(inputButton,INPUT);
    Serial.begin(9600);
}

void loop()
{
    buttonState = digitalRead(inputButton);
    if (buttonState == HIGH && prevButtonState == LOW) {
        decodeMorse();
    }

    int inputSignal = digitalRead(inputButton);
}

```

```

void decodeMorse() {
    while (buttonState == HIGH) {
        // Отримання тривалості сигналу
        int signalDuration = getSignalDuration();

        // Якщо тривалість сигналу менша за дотирання, вважаємо його крапкою
        if (signalDuration <= dotDuration + dotDuration * delayTolerance / 100) {
            currentSymbol += ".";
        }
        // Якщо тривалість сигналу більша за дотирання, вважаємо його тире
        else if (signalDuration >= dashDuration + dashDuration * delayTolerance /
100) {
            currentSymbol += "-";
        }
        // Якщо тривалість сигналу в межах паузи між елементами Морзе,
        // дешифруємо поточний символ і очищуємо його значення
        else if (signalDuration >= elementPause - elementPause * delayTolerance /
100) {
            decodeSymbol();
        }

        // Затримка перед наступним вимірюванням тривалості сигналу
        delay(10);

        // Оновлення стану кнопки
        buttonState = digitalRead(inputButton);
    }
    Serial.println(currentSymbol);
    decodeSymbol();

    // Відображення розшифрованого символу на семисегментному індикаторі
    printLetter();

    delay(letterPause);
    // Очищення значень для наступного дешифрування
    currentSymbol = "";
    decodedCharacter = 0;

}

void printLetter(){
    if(decodedCharacter==-1){
        set(zero);
    }

    if(decodedCharacter==0){
        set(a);
    }
    if(decodedCharacter==1){

```

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		11

```

    set(b);
}
if(decodedCharacter==2){
    set(c);
}
if(decodedCharacter==3){
    set(d);
}
if(decodedCharacter==4){
    set(e);
}
if(decodedCharacter==5){
    set(f);
}
}

void decodeSymbol() {
    if (currentSymbol == "") {
        return;
    }

    // Дешифрування символу Морзе
    for (int i = 0; i < sizeof(morseCode) / sizeof(morseCode[0]); i++) {
        if (currentSymbol==morseCode[i]) {
            decodedCharacter = i;
            break;
        }
        else{
            decodedCharacter = -1;
        }
    }
}

int getSignalDuration() {
    int duration = 0;
    // Вимірювання тривалості сигналу, поки кнопка утримується
    while (buttonState == HIGH) {
        delay(1);
        duration++;
        buttonState = digitalRead(inputButton);
    }

    return duration;
}

void set(int a[]){
    for(int i=0;i<8;i++){

```

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		12

```

digitalWrite(input,!a[i]);
digitalWrite(level, 1);
digitalWrite(level, 0);
}
digitalWrite(output, 1);
digitalWrite(output, 0);
}

```

Висновки: В ході виконання лабораторної роботи було проведено роботу з восьмирозрядним регістром зсуву 74НС595 та семисегментним індикатором, на базі яких було проведено ряд досліджень та тестувань. В результаті виконання роботи було проведено закріплення знання та навички основних принципів керування семисегментним індикатором, а також покращено знання про роботу з регістрами зсуву. Також, в ході виконання роботи було проведено процес побудови різних схем керування, на основі яких було продемонстровано основні принципи керування, а також реалізовано декілька програм на базі мікроконтролера Arduino для керування роботою семисегментного індикатора на базі регістра зсуву.

					ЛВ «Житомирська політехніка» 22 07 123 000 -	Арк.
						13
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		